

Z OBSAHU ČÍSLA

Neurologická klinika – historie a současnost

Specializační vzdělávání lékařů. Quo vadis?

Dar pro Fingerlandův ústav

Výroční ceny města Hradec Králové

Čarodějnické rejdnění ve škole při FN HK

Dne 30. 4. 2019 uskutečnila ZŠ a MŠ při Fakultní nemocnici již tradiční akci zvanou Čarodějnické rejdnění.

Cílem bylo vedení dětí a žáků k smysluplnému využití volného času, k tvořivému myšlení, schopnosti řešit přiměřené problémy v kreativní tvorbě a výtvarné vyjádření pocitů, rozvoj manuální zručnosti, rozvoj fantazie, posílení schopnosti komunikovat a spolupracovat, chránit si své duševní i fyzické zdraví, odhadnout své schopnosti. . .

Malí pacienti pomocí kartonových polotovarů vytvářeli dle svých představ obrázky čarodějnic. Malovali, kreslili nebo modelovali postavy čarodějnic podle svého zájmu, zdravotního a psychického stavu. Četli si pohádky a vyplňovali pracovní listy s touto tematikou.

Akce se zdařila a celý pedagogický sbor byl rád, že se mu na část dne podařilo odpoutat hospitalizované děti a žáky od jejich zdravotních problémů. A to vše za finanční podpory Magistrátu města Hradec Králové.

Text a foto: Mgr. Blanka Kovandová

◀ Foto přední strana: Výroční ceny města Hradec Králové se tentokrát udělovaly v budově Výukového a výzkumného centra Univerzity Karlovy v Hradci Králové – viz článek na str. 26

Časopis SCAN založil a v letech 1991–2005 byl jeho vedoucím redaktorem PhDr. Vladimír Panoušek.

Šéfredaktor: prof. MUDr. Vladimír Maisnar, Ph.D., MBA, editorka: Bc. Iveta Juranová. Adresa redakce: maisnar@fnhk.cz; juranova@lfhk.cuni.cz.

Redakční rada: Ing. V. Bartošová, PhDr. J. Bavor, prof. MUDr. RNDr. M. Červinka, CSc., Mgr. M. Formánek, Mgr. L. Jarešová, Ing. E. Kvapilová, prof. MUDr. J. Mandák, Ph.D., prof. MUDr. V. Palička, CSc., dr. h. c., doc. MUDr. J. Páral, Ph.D., prof. MUDr. Roman Prymula, CSc., Ph.D., Bc. J. Sochor, prof. MUDr. I. Šteiner, CSc., PhDr. J. Štěpán, Ph.D., Mgr. D. Vaňková, M. Všetečka, doc. MUDr. P. Žáček, Ph.D.

Vydává FN HK a LF UK HK jako čtvrtletník v Nakladatelství ATD Dvůr Králové n. Labem (atd.hk@seznam.cz, tel. 774 167 245)

Ročník XXIX (2019), č. 2 • Vyrobitel tiskárna V&H Print Hlávko s.r.o., Nové Město nad Metují • MK ČR E 11425 • ISSN 1211-295X

(Elektronickou verzi časopisu - eScan - naleznete na webových stránkách Lékařské fakulty v Hradci Králové na adrese <https://www.lfhk.cuni.cz/e-SCAN/>; archiv časopisu je zveřejněn na webových stránkách Fakultní nemocnice na adrese <http://fnhk.cz> v kapitole O fakultní nemocnici a <http://lfhk.cuni.cz> v kapitole Informační služby – Časopisy a www.facebook.com/Scan.casopis.FNHK.LFHK)

Pokyny pro autory: Text příspěvku odevzdávejte elektronicky, zpracovaný v editoru Microsoft Word. Doprovodný obrazový materiál nevkládějte do textu, ale pošlejte samostatně. Kontaktní adresy: maisnar@fnhk.cz; juranova@lfhk.cuni.cz

OBSAH

Čarodějnické rejdení ve škole při FN HK	2
Slovo ředitele	4
Centrální hodnocení nemocnic	4
Běh pro Adélku	5
Slovo děkana	5

AKTUALITY

Neurologická klinika – historie a současnost	6
Noví vedoucí pracovníci	8
ZŠ a MŠ při FN HK se zapojila do projektů EU Erasmus+	9
Specializační vzdělávání lékařů. Quo vadis?	10

VĚDA A VÝZKUM

XVII. kongres České společnosti kataraktové a refrakční chirurgie (ČSRKCH)	13
XXIII. Vědecká konference LF a FN HK	14
Setkání patologů v Litomyšli	16

INFORMACE, ZAJÍMAVOSTI

Hokejisté klubu Mountfield HK podpořili nábor nových dárců krve	17
Dar pro Fingerlandův ústav	18
Moje cesta medicínou v Československu a ve Spojených státech	19
Aktuality z Ministerstva zdravotnictví	21
Humor léčí	21
Zdravotnické vzdělávání v Hradci Králové 2.	22
Robert Křesťan a Druhá tráva	24
Filharmonie Hradec Králové	25
Výroční ceny města Hradec Králové se udělovaly v budově kampusu UK	26
Hradec Králové ve fotografiích – Josef Škoda II.	27
Zpráva o pobytu na Mayo Clinic	29

EDITORIAL

Vážení a milí čtenáři Scanu, máte před sebou již druhé letošní číslo Scanu. To vychází pravidelně na přelomu jara a léta. Ale jaro je v posledních letech nějak čím dál kratší, což je velká škoda, protože to dříve bylo nejkrásnější roční období. Zima tak opět přešla prakticky rovnou do léta a teplota v posledních týdnech stále graduje, z čehož jsme všichni čím dál víc unaveni a částečně to jistě přispívá i ke zhoršení naší nálady. Naštěstí dorazily dlouho očekávané srážky, které jsou ale také nějaké jiné, než tomu bylo dříve a to nejen u nás, ale i v jiných částech světa. Nicméně sucho, které nás všechny straší s ohledem na budoucnost našeho kontinentu, protože je z velké části zodpovědné i za exodus obyvatel Afriky, se díky dešti alespoň trochu zmírnilo. Počet zastánců teorie pana prof. Klause o tom, že globální oteplování neexistuje, se tak, myslím, dále snižuje. Ale už dost o počasí, nicméně ani děj na politické scéně mne, ani Vás asi v poslední době nenaplnuje velkým optimismem. Zdá se, že Česká republika bude muset vrátit alespoň část dotací, které získala v rozporu se zákonem o střetu zájmů. Na druhou stranu se ve zdravotnictví potřebné zdroje, ať už jsou to ty finanční, tak personální hledají stále hůře. Podle některých prognóz by bez potřebných změn mohlo do 3 let dojít snad dokonce ke zhroucení současného systému zdravotní péče. No snad to nedojde až tak daleko, uvidíme.

Nyní tedy již krátce k obsahu tohoto vydání. Nemohou v něm chybět již tradiční „sloupky“ ředitele FN HK a děkana LF HK. I z nich je cítit, jak tíživým obdobím prochází naše zdravotnictví a o mnoho lepší není situace ani ve školství. Z pracovišť FN HK se tentokrát ve svém příspěvku představuje Neurologická klinika. Ta je posledním pracovištěm, které bylo do areálu FN HK přesunuto z prostor Staré nemocnice do renovované budovy původně I. interní kliniky. Myslím, že čtenáře Scanu jistě zaujme, ale bohužel rovněž optimismem nenaplní, poměrně rozsáhlý text připravený dr. Měšťanem, zabývající se problematikou specializačního vzdělávání lékařů. Za velmi zajímavý považuji i článek dr. Vody o jeho cestě medicínou, která začala na patologii v Hradci Králové, dovedla ho až k úspěšné kariéře v USA a tak se díky tomu stal známým mecenášem hradeckého fotbalu a nově i hradecké patologie. Samozřejmě nemohou chybět informace z proběhlých odborných akcí, ani již pravidelný příspěvek prof. Prymuly věnovaný aktualitám přímo z Ministerstva zdravotnictví. Dále pokračují i seriály připravované našimi spolupracovníky z Muzea východních Čech, jedná se o Hradec Králové ve fotografiích a Zdravotnické vzdělávání v HK. Nechybí ani výlet do světa, tentokrát na stáž na slavné Mayo Clinic ve Spojených státech.

Za redakci Scanu tak doufám, že Vás i toto číslo zaujme.

-mai-

Vážené kolegyně, vážení kolegové, nemám příliš rád oblíbené úsloví, že „opne nize jde až v první řadě“, finančním otázkám se ale ani Fakultní nemocnice nemůže vyhnout. Hospodaření loňského roku jsme zvládli, je třeba ale přiznat, že s potížemi a velkým vypětím. Jak jistě víte, finanční prostředky nemocnice jsou do značné, ne-li zásadní míry, ovlivněny tak zvaným Dohodovacím řízením, které zjednodušeně určuje hodnotu bodu – ve skutečnosti ale rozhodujícím způsobem určuje finanční příjmy nemocnice. Vedení Ministerstva zdravotnictví v roce 2018 jednoznačně trvalo na tom, aby Dohodovací řízení skončilo – snad poprvé v dějinách českého zdravotnictví – skutečně dohodou a ne tak, jako tomu bylo v předchozích letech, kdy v závěru roku musel podmínky hospodaření stanovit ministr zdravotnictví. K dohodě skutečně došlo, již v červnu loňského roku. Jenže až po jejím uzavření se změnila cena energie („samozřejmě“ nahoru), ale především se naprosto zásadně změnila platová podmínka – a s tím uzavřená dohoda nepočítala. Změnit ji ale již nešlo. Jak víte, zvýšili jsme platy velmi výrazným způsobem, ale zcela to vyčerpalo naše hospodaření.

Rozepisují to tak podrobně proto, že v současnosti opět probíhá Dohodovací řízení, zatím bez úspěchu. V době, kdy toto číslo SCANu vyjde, již bude jistě jasné, jak dopadlo – určitě ale nebude jasné, co vše se ještě do konce roku změní a na co budeme muset reagovat. Jak jsem již na přelomu roku veřejně deklaroval, s dalším zásadním zvyšováním platů nepočítáme. Personální otázky jsou ale čím dále tím závažnější. Přes narůstající počty sester i lékařů a nenarůstající výkony pocítujeme výrazný nedostatek personálu, prakticky všech kategorií. Je to zdánlivý paradox, vysvětlitelný jen dramatickým nárůstem náročnosti léčebné i ošetrovatelské péče. Tento nárůst nepopíratelný je. Tím, že pro nedostatek personálu uzavřeme část lůžek, odkládáme pacienty s méně závažnými onemocněními a na klinikách se naopak kumulují pacienti s těžkými onemocněními, které samozřejmě léčit a ošetřovat musíme. To zvyšuje nároky na personál a kruh se uzavírá. Nechci mluvit o nárůstu administrativy – dramaticky se snažíme ji snížit a občas to naráží i na to, že si ji naši zaměstnanci sami zvyšují. To ale jistě není podstatné. Podstatné je to, že skladba našich pacientů se mění a měnit bude. Nedostatek personálu je totiž i na okresních pracovištích a ta se pochopitelně mnohdy snaží těžší pacienty přeložit do Fakultní nemocnice – a my je přijmout musíme. Tato tendence bude určitě pokračovat i do budoucna. Nejsme „jen“ Fakultní nemocnice, jsme přirozeně i nemocnice zabezpečující náročnou péči o pacienty celého kraje a nebude tomu jinak.

Je proto velmi dobře, že krajský úřad vyvolal další kolo jednání o zdravotnické koncepci kraje a že jsme se do něj zapojili. Jsme v počátečních jednáních, někdy jednodušších, jindy složitých a ta nejsložitější nás teprve čekají. Jsem přesvědčen, že v koncepci zdravotnictví kraje musíme sehrávat velmi významnou (ne-li rozhodující) roli, že pozice „krajských konzultantů“ (chcete-li krajských odborníků) je zásadní, musí ale být podložena jejich pravomocemi. Jednání musí být (aktivně) přítomny i zdravotní

pojišťovny – přesouvá-li se těžší a složitější – a samozřejmě nákladnější – péče z okresů do Fakultní nemocnice, musí se s ní přesouvat i finanční prostředky. Zatím se to tak neděje. Již mnoho let se proto mluví o tom, že peníze „půjdou za pacientem“, že vše vyřeší systém DRG atd. Vůbec to tak jednoduché není a nebude. S přesunem určité části zdravotnických služeb k nám musí být současně spojen přesun určité péče do okresů, do odborných ambulantních služeb, k všeobecným praktickým lékařům. Už se to částečně děje, v současnosti v onkologii, kdy řada pacientů v dlouhodobé remisi či vyléčení přechází do sledování praktických lékařů. Takové tendence budou pokračovat. Naší povinností bude současně odborně pomáhat, pomáhat se vzděláváním mladších kolegů z okresů – mnohá okresní pracoviště v našem kraji již v současnosti nemají personální kapacitu ani na to, aby si mohla vychovávat lékaře po své potřeby. Organizace zdravotní péče a personalistika bude jistě rozhodujícím faktorem pro další vývoj Fakultní nemocnice a nejen její vývoj. O organizaci již byla řeč – personalistiku, tedy snahu o získávání nových pracovníků, a především spokojenost všech, kteří tady pracují, budeme podporovat nadále. Zdánlivě formálním krokem bylo zřízení funkce personálního náměstka. Nelze říci, že bychom měli náměstků ředitele málo, ale personalistika je (a bude) tak závažný problém, že si jistě své místo na slunci zaslouží. V tomto čísle SCANu je nová personální náměstkyně představena – velmi oceňuji, že hned v začátku vyrazila „do terénu“ a chodí na kliniky a ostatní pracoviště. Přejme jí mnoho úspěchů.

Je toho mnoho, co by stálo za sdělení ve SCANu, navštěvujeme jiná srovnatelná zdravotnická zařízení a hledáme, v čem bychom se mohli poučit, ale o tom snad příště.

Přeji Vám krásné léto, alespoň chvíli odpočinku a hlavně načerpání sil do toho, co nás čeká. Lehké to nebude. Budme ale optimističtí. Často mne drtí negativistický přístup některých pracovníků a některých klinik, odpor k pozitivním změnám a obecný negativismus. Nenechte se otrávit – děláme skvělou medicínu a máme ve Fakultní nemocnici skvělé lidi – uvědomme si to!

Prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., dr.h.c.

Celostátní hodnocení nemocnic

Pacienti a zaměstnanci Fakultní nemocnice Hradec Králové se i letos mohou zapojit do celostátního průzkumu Nemocnice ČR 2019 společnosti HealthCare Institute o. p. s. (HCI). Dotazníky týkající se bezpečnosti a spokojenosti můžete vyplňovat až do 31. srpna. Elektronické dotazníky naleznete na stránce <http://www.hc-institute.org/cz/dotazniky.html>. Pro pacienty jsou navíc k dispozici v písemné podobě a po vyplnění je mohou vhodit do schránek na jednotlivých odděleních FN HK.

Fakultní nemocnice Hradec Králové získala v loňském roce první místa v několika kategoriích.

Běh pro Adélku

Každý úspěch začíná odhodláním to zkusit

Ve středu 24. dubna se na startovní pole postavilo 225 odhodlaných. Možná pro každého sportovce zvlášť znamenala akce Zachraň život během jenom malý skutek, ale věřte, že když se sejde hodně malých dobrých skutků, může to někomu změnit život.

Pevně doufáme, že se nám to povedlo a změnili jsme život malé Adélce. Díky Vám jsme totiž vybrali neuvěřitelných 24 888 korun! A tím jsme opět překonali všechny předešlé ročníky. Navíc Asociace studentů medicíny darovala 5 000 korun rodičům Adélky.

Děkujeme za pomoc všem dobrovolníkům, vedení Lékařské i Farmaceutické fakulty za podporu a účast a také všem sponzorům.

Už nyní můžete začít trénovat na příští rok, my se na Vás budeme těšit!

Vyhercem běhu se stal Michael Smutný z FaF s časem 7:15 a Tereza Kalousová za ženy s časem 8:45. Putovní pohár vyhrála s vyšším počtem běžců Lékařská fakulta.

S poděkováním zakladatel běhu

*Filip Toman
za Asociaci studentů medicíny*

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, dnes a denně se setkáváme s překážkami, které nám komplikují a ztrpčují život. A které pak často prohlubují náš, typicky český, pesimismus a negativní myšlení.

Jednou z nich je bezesporu mnohokrát skloňované „dží-dý-pý-ár“. Správně GDPR – General Data Protection Regulation neboli Obecné nařízení o ochraně osobních údajů.

Směrnice, kterou si většina z nás uvědomuje až při jejím represivním a omezujícím dopadu. Směrnice, kterou většina kritizuje.

Proč se mě ptají v obchodě, zda si mohou poznamenat moje jméno a adresu? Proč je na dveřích koncertního sálu vyvěšeno upozornění, že se bude během akce fotografovat a vstupem dovnitř dávám souhlas s případným zveřejněním?

Co je to za výmysl, že nemůžu vyvěsit na internetové stránky a sociální síť fotografie, které jsem sám vyfotil. Vždyť je to pro radost všem! Proč nemůžu jen tak, jak chci, zveřejnit seznam a fotografie účastníků naší vynikající a nezapomenutelné akce? Fotografie ze společné návštěvy divadla, koncertu. Krásné fotografie z plesu, podnikového večírku. Vždyť momentky jsou povedené, vykreslující skvělou atmosféru. A všem se tam tak líbilo!

A právě v tom je ten problém. Ne vše, co já považuji za správné, opravdu správné je. Ne vše, co se líbí mně, se líbí i ostatním. Ne všichni si opravdu přejí ukázat ostatním, jak jim to slušelo a jak se skvěle bavili, nebo dokonce přiznat, že tam vůbec byli. A pochopitelně nikomu se nemůže líbit případné zneužití.

Ano, proto jsou nutná ona nepopulární opatření. Souhlasy s focením a zveřejněním, souhlasy s užíváním Vaší adresy. Souhlasy a souhlasy...

Nejsem renomovaným obhájcem, ale ani žalobcem nových předpisů a zákonů. A ani nechci, na to si opravdu netroufám. Ale pevně věřím, že všechny byly nastoleny pro dobro věci, pro lepší život nás všech. A je jenom na nás, jak se k nim postavíme a jak se je naučíme používat. Také proto, abychom zbytečně nepřeháněli, jak často vídáme, a nedělali něco, co není vůbec potřeba. Snažme se nejprve s danými novotami seznámit a pochopit je. Jen tak můžeme porozumět problémům v celé jejich hloubce a zahnat naší zakoreněnou podezřívavost a negativismus. Opravdu není nic jednoduššího, než v nevědomosti pouze kritizovat. Například směrnici o GDPR, směrnici, se kterou se teprve učíme žít, přestože byla vyhlášena už v roce 2016.

Prof. MUDr. Jiří Mandáček, Ph.D.

Neurologická klinika – historie a současnost

Počátky neurologie v Hradci Králové jsou datovány do roku 1940, kdy byl zřízen ve Všeobecné veřejné okresní nemocnici při interním oddělení ordinariát pro nervové choroby se dvěma lůžky. Po založení Lékařské fakulty v říjnu 1945 již byla ustanovena Klinika pro choroby nervové, jejímž přednostou byl jmenován prof. MUDr. Václav Piřha, DrSc. Lůžka na interně byla zrušena a klinika s 30 lůžky byla umístěna v pavilonu psychiatrie. V roce 1948 se klinika stěhovala do Staré nemocnice v Nezvalově ulici ležící mimo hlavní areál nemocnice. Zde získala 60 lůžek. V roce 1948 byly vytvořeny laboratoře EEG a biochemicko-likvorologická laboratoř. V ambulanci začala fungovat první protizáchvatová poradna.

Po transformaci na Vojenskou lékařskou akademii v roce 1951 se stal přednostou prof. MUDr. Miroslav Šercl, DrSc. Pod jeho vedením byly na klinice zřízeny laboratoř neuroradiologická a laboratoř EMG a z klinické neurologie byly vyčleněny dětská neurologie a průmyslová neurologie. V roce 1966 byla zřízena další odborná poradna na neurologické klinice a to poradna pro bolesti hlavy. Po obnovení Lékařské fakulty UK v roce 1958 zůstal prof. MUDr. Miroslav Šercl, DrSc. nadále v čele katedry a kliniky až do své smrti v roce 1972. Od roku 1973 pořádá naše klinika každoročně na jeho počest odborný polytematický neurologický seminář „Šerclovy dny“, které se v letošním roce budou konat již po šestačtyřicáté.

Post přednosty neurologické kliniky v letech 1972–1985 zastával prof. MUDr. Saša Nettel, CSc. Od roku 1984 začala etapa odborného zaměření kliniky na cerebrovasikulární problematiku včetně poradenské činnosti. Po prof. MUDr. Sašovi Nettelovi, CSc. pozici přednosty krátce zastával v letech 1985–1988 doc. MUDr. Vlastimil Kyrál, CSc. V roce 1988 se stal přednostou kliniky doc. MUDr. Gerhard

Waberžinek, CSc., jímž byl až do svého nečekaného skonu v roce 2008. V letech 1989–1992 proběhla rozsáhlá rekonstrukce budovy Staré nemocnice, přičemž provoz kliniky nebyl přerušován. Po ukončení prací v roce 1992 získalo pracoviště nově vybudovanou čtyřlůžkovou JIP vč. vybavení JIP ventilátory k umělé plicní ventilaci, 18 lůžek intermediálního oddělení s preferencí k léčbě cévních mozkových příhod, 24 lůžek všeobecné neurologie a čtrnáctilůžkové oddělení dětské neurologie. Při neurologické ambulanci byl v roce 1997 zřízen denní stacionář, který je dnes již nedílnou součástí ambulance, bez níž se lékaři ani pacienti neobejdou. Ten má v současnosti v k dispozici 16 lůžek většinou intenzivně využívaných k podávání léků intravenózní a infúzní cestou vč. biologické léčby při léčbě roztroušené sklerózy apod. Současně je k dispozici plně vybavený sálek s možností provádění drobných výkonů vč. lumbálních punkcí. Po té byl v letech 2008–2012 zastupujícím přednostou kliniky odb. as. MUDr. Radomír Taláb, CSc.

Až do roku 2011 byla Neurologická klinika detašovaným pracovištěm mimo hlavní areál Fakultní nemocnice ve Staré nemocnici v Nezvalově ulici, což byl poměrně značný a postupně se zvyšující handicap v éře moderní a akutní neurologické péče. Klinika v těchto podmínkách rozvíjela oblasti svého zaměření na bolesti hlavy, cévní onemocnění mozku, demyelinizační a extrapyramidová onemocnění nervového systému, záchvatová onemocnění, demence, dětskou neurologii a poruchy spánku. Podařilo se vytvořit neuroelektrofyzilogický komplement se sítí pracovišť EEG ve Fakultní nemocnici, laboratoře elektromyografie, evokovaných potenciálů a posléze polysomnografie a polygrafie v rámci spánkové laboratoře. Postupně se klinika zapojila do systému centralizované specializované neurologické péče vybudováním centra pro diagnostiku a léčbu demyelinizač-

ních onemocnění a to od roku 1996, v současti se nazývá jící MS centrum (vedoucí lékař Doc. MUDr. Martin Vališ, Ph.D.) a dále mezioborového centra pro poruchy spánku a biorytmů od roku 2004. V roce 2010 bylo otevřeno neuro-muskulární centrum, které se zabývá celou šíří nervosvalových onemocnění.

Vyšetřovna

Jedním ze základních center, do jehož činnosti je zapojena Neurologická klinika, je Centrum vysoce specializované cerebrovaskulární péče FN Hradec Králové (dále Komplexní cerebrovaskulární centrum, KCC) poskytující vysoce specializovanou cerebrovaskulární péči pacientům s iktem z Královéhradeckého a Pardubického kraje s celkovou spádovou oblastí kolem 1 070 000 obyvatel. KCC FN HK přitom spolupracuje se čtyřmi Centry vysoce specializované péče o pacienty s iktem (dále Iktovými centry, IC) v nemocnicích v Náchodě, Trutnově, Pardubicích a Litomyšli. Na interdisciplinární činnosti centra se v rámci FN HK dále podílejí především Radiologická klinika (svým diagnostickým komplementem a Angiointervenčním oddělením) a Neurochirurgická klinika, nezbytná je spolupráce s Oddělením urgentní medicíny a Rehabilitační klinikou, ale například i s I. interní kardiologickou klinikou.

Komplexní péče zajišťovaná KCC FN HK zahrnuje diagnostiku akutní fáze iktu a komplexní terapii (v případě ischemických iktů včetně akutní rekanalizační terapie) nejen medikamentózní, ale i rehabilitační a logopedickou, vyšetření etiologie a sekundární prevenci. Z rekanalizačních výkonů byla v roce 2018 provedena intravenózní trombolýza u 148 pacientů (především z primární spádové oblasti) a mechanická trombektomie u 115 pacientů (počet těchto výkonů, které jsou prováděny i u pacientů z širšího spádu, byl v loňském roce čtvrtý nejvyšší v ČR). V této oblasti jsou v KCC FN HK dosahovány výsledky plně srovnatelné s nejlepšími zahraničními pracovišti. Akutní terapie subarachnoidální hemoragie zahrnuje ošetření aneurysmat neuroradiologem (coiling) nebo neurochirurgem (klipáž). Další méně časté intervence v případě hemoragických iktů zahrnují například evakuaci hematomu nebo resekcí arteriovenózní malformace. K rekanalizaci přívodných mozkových tepen se používají především karotická endarterektomie nebo perkutánní transluminární angioplastika (se stentem).

Kromě péče o pacienty s iktem se pracovníci KCC zapo-

jují také do osvětových aktivit pro veřejnost. Cílem je především zvýšit informovanost populace o klinických příznacích iktu, což následně umožní zkrátit dobu od rozvoje příznaků do přivolání záchranné služby – pacienti se pak do nemocnice dostanou dříve a zvýší se tak u nich šance na dosažení dobrého výsledného klinického stavu. Po stránce odborné se pracovníci našeho KCC zapojují do organizace neurologických a cerebrovaskulárních kongresů jak na národní, tak i na mezinárodní úrovni.

Od roku 2012 zde bylo založeno také centrum pro léčbu spasticity a dystonií, které se zabývá injekční aplikací botulotoxinu v léčbě spasticky a spastické dystonie rozličné etiologie, především pak u pacientů po CMP v rámci komplexní péče o pacienty léčené v našem KCC. Dalšími indikacemi jsou též limitující spastické dystonie vyvíjející se při postižení centrální nervové soustavy např. u nemocných s roztroušenou sklerózou, s neurotraumaty apod. V posledních letech nabízíme i léčbu nemocným se spazmodickou dysfonií v rámci úzké spolupráce s ORL klinikou FN HK, která se stává vyhledávanou poradnou pro tyto pacienty nejen z širokého okolí Hradec Králové a oblasti východních Čech, ale i celé ČR.

V roce 2010 neurologická klinika pořádala v Hradci Králové 24. česko-slovenský neurologický sjezd se zahraniční účastí. Neurologickou veřejností byl hodnocen jako jeden z nejlépe organizovaných.

V březnu 2011 se klinika přestěhovala do nové rekonstruované budovy v hlavním areálu Fakultní nemocnice, což představuje pro obor neurologie ve Fakultní nemocnici Hradec Králové historický mezník, protože klinika po 62 le-

tech získala důležité místo mezi ostatními interními obory v hlavním areálu FN. Tento krok byl nepostradatelný i z pohledu požadavku na zajištění akutní neurologické péče především pak o pacienty s CMP v rámci iktového programu a bezproblémového fungování komplexního cerebrovaskulárního centra.

K prioritám neurologické kliniky náležela vždy výuka studentů magisterských studijních programů Všeobecné a Zubní lékařství a podílíme se i na výuce v bakalářských programech. V roce 2005 vydali autoři doc. MUDr. G. Waberžinek a odb. as. MUDr. D. Krajíčková, CSc. učební texty *Základy obecné neurologie* a v roce 2007 *Základy speciální*

neurologie. Pro mediky jsou obě učebnice prioritním zdrojem při studiu. Neurologická klinika FN HK se podílí také na výuce volitelného předmětu Neurovědy. V listopadu 2012 nastoupil do funkce zatím poslední přednosta neurologické kliniky doc. MUDr. Martin Vališ, Ph.D. Za jeho funkčního období se podařilo získat pro neurologickou kliniku nové pracovní posily i některé odborníky. V dubnu roku 2014 nastoupil na kliniku další specialista se zaměřením na neurovaskulární problematiku prof. MUDr. Roman Herzig, Ph.D. a neurologická klinika splnila podmínky k udělení akreditace postgraduálního studia v oboru neurologie.

Postupně se podařilo zvýšit zapojení mladších kolegů do výzkumu a vědecké činnosti a opět významně narostla publikační aktivita kliniky. Během posledních let získala klinika několik významných ocenění a to Vondráčkovu národní psychiatrickou cenu a cenu rektora UK za nejlepší monografii *Neuropsychiatrické případy*, opakovaně Prusíkovu národní angiologickou cenu a cenu za nejlepší klinickou práci ČNPS 2017.

Během roku 2015 poprvé v historii na klinice úspěšně proběhl atestační kurs neurologie pro lékaře z celé České republiky, podruhé tomu tak bylo v roce 2018. V létě 2015 byl na neurologické klinice zorganizován neurovaskulární kurz ESO Stroke Summer School 2015.

Jako cíle pro budoucnost jsme si stanovili pokračovat v nastaveném trendu vědecko-výzkumné a publikační aktivity s orientací na vysoce kvalitní práce, udržet pozitivní ekonomickou bilanci kliniky, stabilizovanou personální situaci, atmosféru tvůrčího prostředí a v neposlední řadě pokračovat v kvalitní výuce jak v pregraduálním, tak postgraduálním studiu. Součástí tohoto cíle jsou i početné výjezdy mladých lékařů na kratší i delší neurologické stáže, kongresy i studijní pobyty (např. opakovaně v poslední době hlavně do USA, západní Evropy, Čína). S ohledem na trvale rostoucí počet pacientů s akutními stavy zvl. pak s CMP i počet ošetření a intervenčních výkonů s tím souvisejících především v rámci provozu KCC, bude nutno v brzké době zrealizovat posílení personálního fondu vč. služeb nočních a víkendových popř. dalšího potřebného zázemí tak, aby nebyla ohrožena kvalita a bezpečnost péče o naše pacienty. Je to důležitý úkol i proto, že akutní provoz v KCC neurologické kliniky je úzce provázán s péčí v okolních iktových centrech jak našeho Královéhradeckého, tak sousedního Pardubického kraje, pro který je též poskytována významná část vysoce specializovaná péče v našem KCC.

*doc. MUDr. Martin Vališ, Ph.D., FEAN,
přednosta neurologické kliniky FN HK
MUDr. Pavel Kunc, Ph.D.,
primář neurologické kliniky FN HK*

Noví vedoucí pracovníci

Ing. Milena Hudská, Ph.D.

od 1. 5. 2019 personální náměstkyně Fakultní nemocnice Hradec Králové

Po maturitě na gymnáziu Boženy Němcové v Hradci Králové pokračovala ve studiu na Vysoké škole ekonomické v Praze. Její zaměření bylo již v té době orientované na vedení lidí a personální management. Na fakultě Podnikové ekonomiky a managementu se v posledních letech studia věnovala specializaci Psychologie a sociologie v řízení. V roce 2001 úspěšně ukončila studium a získala titul inženýr (Ing.). Ještě téhož roku byla přijata k postgraduálnímu studiu na téže univerzitě ve specializaci Management. Zaměření doktorské dizertační práce bylo směřováno do oblasti změnového managementu (konkrétně šlo o řízení změn v praxi firem na území České republiky), který s personálním managementem velmi úzce souvisí. V roce 2006 úspěšně dokončila postgraduální studium a získala titul doktor (Ph.D.).

Pokud jde o profesní dráhu, po 2 letech referentské práce v personalistice nastoupila doktorka Hudská v roce 2003 do společnosti HYDRA a.s. (původně AEG components s.r.o.) v Jičíně na pozici HR Manager, kde působila až do roku 2017. Právě zde získala nejvíce zkušeností v každodenní personální práci a jako součást top managementu firmy rovněž zkušenosti v řízení této oblasti. Zodpovídala za personální plánování, nábor a přijímání zaměstnanců, adaptační proces nových zaměstnanců, oblast vzdělávání, kompletní perso-

nální agendu, systém hodnocení zaměstnanců, odměňování a motivaci zaměstnanců, kolektivní vyjednávání, personální controlling atd. V posledních dvou letech působila doktorka Hudská v korporátním prostředí a řízení lidských zdrojů v mezinárodním prostředí na nadnárodní úrovni.

Poté, co od roku 2003 působila na pozici personální manažerky ve výrobních společnostech, je pro ni oblast personálního řízení a mezd ve zdravotnictví vítanou změnou a novou výzvou.

Bc. Pavlína Kutílková

vrchní sestra, Oddělení centrálních sálů a sterilizace FN Hradec Králové

Narodila se v roce 1970 v Jaroměři. V roce 1988 ukončila maturitní zkouškou studium na Střední zdravotnické škole v Trutnově a nastoupila jako zdravotní sestra na Oddělení septické chirurgie Fakultní nemocnice Hradec Králové. Po mateřské dovolené v roce 1997 začala pracovat na Oddělení centrálních sálů a sterilizace FN HK. V průběhu zaměstnání absolvovala pomaturitní specializační studium v oboru Instrumentování na operačním sále v Institutu pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví v Brně. V roce 2013 získala na Univerzitě Palackého v Olomouci vysokoškolské vzdělání s vyznamenáním studiem v bakalářském studijním programu Ošetrovatelství ve studijním oboru Všeobecná sestra. Ve své bakalářské práci se zabývala tématem „Profesní image a self-image vše-

obecných sester“. V roce 2014 začala působit na Oddělení centrálních sálů a sterilizace FN HK v pozici sestry školi- telky.

Paulína Kutílková je vdaná, má jednu dceru. Mezi její zájmy patří procházky se psem, jízda na kolečkových bruslích a paddleboardu. Od konce roku 2018 je členkou zastupitel- stva Obce Jeníkovice, kde pracuje na pozici předsedy soci- álního výboru.

MUDr. Renata Černá Pařízková, Ph.D.
zástupkyně přednosty Kliniky pro intenzivní péči FN HK

MUDr. Renata Černá Pařízková, Ph.D., LL.M. se narodila v roce 1962 ve Vrchlabí, kde v roce 1980 odmaturovala na gymná- ziu. V roce 1987 ukončila studium na Lé- kařské fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové, obor Všeobecné lékařství a po pro- moci nastoupila jako sekundární lékař na teh- dy Anesteziologicko resuscitační oddělení Fakultní nemoc- nice Hradec Králové. V roce 1994 složila atestaci I. stupně, v roce 1998 atestaci II. stupně z oboru anesteziologie a resus-

citace a v roce 2007 atestaci z oboru intenzivní medicína. V roce 1996 absolvovala krátkodobou stáž v Queen Elizabeth Hospital v Birminghamu ve Velké Británii. Od roku 1995 se v rámci svého oboru věnuje především oblasti intenziv- ní medicíny a trvale pracuje na lůžkovém oddělení Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny FN Hradec Králové jako zástupce vedoucího lékaře. V roce 2010 obhá- jila disertační práci na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Plzni s názvem „Rozhodovací procesy a kvalita života nemocných v intenzivní péči“. V oblasti intenzivní medicí- ny se mimo jiné zaměřuje na problematiku etiky a zdravot- nického práva. Je členkou České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně, České společnosti anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny a České společnosti in- tenzivní medicíny, kde v obou odborných společnostech je členkou revizní komise. Od roku 1995 působí jako odborná asistentka na Lékařské fakultě UK v Hradci Králové, podílí se rovněž na postgraduální výuce, přednáší na kongresech celonárodního významu. Je autorkou a spoluautorkou řady vědeckých publikací, kapitol monografií a učebních textů, je spoluřešitelkou grantových projektů, působí jako recen- zentka několika tuzemských periodik.

ZŠ a MŠ při FN HK se zapojila do projektů EU Erasmus+

V polovině května podnikli ředitelka ZŠ a MŠ při Fakultní nemocnici v Hradci Králové a zástupci pedagogického sboru pracovn-poznávací cestu v rámci projektu Erasmus+ do špa- nělského Teruelu v oblasti Aragón. Na základě dlouhodobé účasti v celoevropském programu e-Twinning navštívili několik základních a mateřských škol tohoto regionu, se- známili se s výukovými metodami především v jazykové a všeobecně vzdělávací oblasti a vyměnili si své zkušenosti s evropskými kolegy

E-Twinning je platforma, přes kterou mohou především ředitelé a učitelé škol z různých evropských zemí vzájem- ně komunikovat, spolupracovat, zapojovat se do projektů a sdílet své nápady. E-Twinning je největší a nejzajímavější komunita škol v Evropě.

V letošním školním roce 2018–2019 naše škola spolpra- covala se školami z Polska, Bulharska a Španělska a také se školami v České republice na projektu Heritage of us – Odkaz předků evropských národů. Podstatou tohoto projektu bylo zapojit žáky zmíněných škol do aktivit v oblasti výtvarné, hudební, jazykové aj., aby se vzájemně lépe poznali a do- zvěděli se co nejvíce o historii, současnosti a zvyklostech toho kterého národa. Děti si pomocí počítačů vyměňovaly na webových stránkách e-Twinning fotografie, videa a ob- rázky s touto tematikou. Např. české školy přispěly videore- cepty na tradiční česká jídla. Výsledkem se pak stala společ- ná Česká kuchařka, kterou čeští učitelé předali v hostitelské zemi svým polským, bulharským a španělským kolegům a jejich žákům.

*Text: Mgr. Helena Bieliková
Foto: Mgr. Blanka Kovandová*

Specializační vzdělávání lékařů. Quo vadis?

Specializační vzdělávání lékařů se od devadesátých let 20. století stalo jednou z nejkontroverznějších oblastí zdravotnictví ČR. V jeho vývoji se uplatnila řada historických událostí a společenských změn. V následujícím textu se pokusím dát tyto jevy do souvislostí, zhodnotit jejich faktický dopad a v závěru navrhnout změny, které pro zdárné fungování systému potřebujeme ve vztahu k současné situaci i budoucí praxi. V článku zcela pomíjím oblast nástavbových atestací a jejich úprav.

V době před rokem 1989 systém specializačního vzdělávání a na něj navazujícího celoživotního vzdělávání lékařů fungoval kvalitně. Všichni lékaři zpravidla po 3 letech od nástupu do klinické praxe a zařazení do oboru absolvovali první atestaci a začali pracovat bez dohledu již specializovaných lékařů jak na nemocničních odděleních, tak v ambulancích. Lékaři mohli svou kvalifikaci prohloubit složením druhé atestace v oboru nebo nástavbovou atestací, což byla ale za jistých okolností nejistá věc. Rozhodnutí o možnosti složit druhou atestaci zejména v nemocnicích mimo ty fakultní bylo jedním z nástrojů tzv. kádrové politiky. Důvod byl zřejmý – druhá atestace byla druhem vstupenky na vedoucí pozice primářů, ředitelů nemocnic a jiných funkčních postů. Kdo nebyl s režimem v souladu, mohl mít se získáním druhé atestace potíže.

Společenské změny po listopadu 1989 v tomto směru znamenaly zásadní uvolnění a cesta k druhé atestaci ztratila kádrovací aspekt. Řada kolegů v té době změnila své působiště a z ČR odešla do zemí na západ od našich hranic. Pokud druhou atestaci měli, museli absolvovat jen nostrifikační zkoušky. Ti bez druhé atestace měli jedinou možnou alternativu – po nostrifikaci vzdělání se zapojit do specializačního vzdělávání v dané zemi a dokončit jej podle jejích podmínek. Bez těchto kroků nepřipadala samostatná práce v zahraničí v úvahu.

ČR se ale začala systémově připravovat na vstup do EU, která ve všech členských státech aplikovala systém jedné oborové atestace s delším časovým odstupem od dokončení lékařské fakulty. Jejím složením se lékař stával samostatně pracujícím specialistou s povinností pokračovat řízeným způsobem v celoživotním vzdělávání.

Harmonizace specializačního vzdělávání ČR s EU se stala nutností kvůli zachování práva na volný pohyb na jednotném pracovním trhu unie a systém dvou atestací se takovým rozhodnutím stal perspektivně neživotným. Česká republika zákonem č. 95/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta (dále v textu jen Zákon) znamenal velkou změnu a řadu podstatných praktických kroků zprvu přenechal ministerstvu zdravotnictví (MZ) zmocněním k vydávání prováděcích právních předpisů a publikací vzdělávacích programů ve Věstníku MZ. Tento detail sehrál v budoucnu podstatnou roli. Zákonodárce i MZ museli v právní úpravě počítat s historicky danou situací a vybavit právní předpisy rozsáhlými přechodnými ustanoveními.

Zajímavým jevem byl institut uznání dosažení specializované způsobilosti pro velmi početnou skupinu lékařů bez druhé atestace nutné podle nové právní úpravy k samostatnému výkonu praxe. Jak jsem už uvedl, pracovali samostatně i desítky let pouze s první atestací z oboru. Aby nemuseli absolvovat dokončení specializačního vzdělávání a další komisionální zkoušku, byl uzákoněn postup udělení specializované způsobilosti na základě žádosti lékaře s první atestací, který prokázal poskytování zdravotní péče po zákonem definované dobu. Institut využily tisíce lékařů a dosažení specializované způsobilosti potvrdilo dekretem o specializované způsobilosti MZ.

Po listopadu 1989 došlo také k další důležité události. Ze zákona byly zřízeny profesní komory s povinným členstvím lékařů poskytujících zdravotní služby. Pro potřeby tohoto textu zde dále budu uvádět jen činnost ČLK a její dopady. ČLK považuje za jedno ze svých klíčových poslání dbát na kvalitu a odbornou úroveň zdravotních služeb. Jeden z používaných nástrojů je připomínkování podmínek a pravidel specializačního vzdělávání.

Nejvýraznějším počinem ČLK bylo vydání závazného stanoviska č. 1/2000 „Výkon funkce lektor v lékařské praxi“, kde ČLK přistoupila k publikaci komplexního vidění celého procesu specializačního vzdělávání. Lektor měl nad školencem prakticky neomezenou moc a zodpovídal se OS ČLK. Bylo na něm, jak sestaví vzdělávací program školence, jak bude kontrolovat jeho práci, prověřovat průběžně znalosti a rozhodovat o tom, jaké výkony již smí školence provádět samostatně. Školence, který neměl první (základní) atestaci v oboru, musel dle závazného stanoviska pracovat pod bezprostředním dohledem specialisty. Tento požadavek byl zjevně nesplnitelný už v roce 2000. Jeho existence ale s ohledem na právní závaznost v souladu s právní úpravou o komorách působí potíže ještě dnes. Když jsem poskytoval jako lékařský náměstek svědeckou výpověď v trestně právní kauze, čelil jsem dotazům státní zástupkyně, proč se jím dosud neřídíme, když nebylo komorou zrušeno. Odpověděl jsem, že jej považuji za právně vyhlášené, soud se s tímto názorem podle svého rozhodnutí ztotožnil a dle mého osobního názoru je to i v dnešní neutěšené situaci dobře.

Život ale nikdo nezastaví a stejně tak nebylo možné zastavit vývoj úpravy specializačního vzdělávání. Do dnešních dnů byl zákon č. 95/2004 Sb. novelizován celkem jedenáctkrát, naposledy zákonem č. 284/2018 Sb. Motivace k novelizacím byly rozmanité a formát tohoto sdělení mi nedovoluje všechny dílčí kroky zmiňovat a hodnotit. Spíš zde zmíním závažné změny v systému, které ne vždy zafungovaly šťastně. Asi největší revolucí s bizarním dopadem na specializační vzdělávání byla sama příloha zákona podrobněji následně uvedená do praxe vyhláškou č. 233/2008 Sb. o oborech specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutům podepsaná ministrem MUDr. Julínkem, která zavedla evropsky absolutně raritních 82 (sic!) základních oborů. Vešly se tam i obskurní typu oboru č. 36 hyperbarická medicína a oxygenoterapie. Naštěstí se tento nesmysl podařilo rychle odstranit, ovšem zaplatili jsme za to zmatečnými převodními tabulkami specializací v navazujících vyhláškách.

Pozoruhodným počinem bylo zrušení monopolu Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (IPVZ) v Praze. Dalším ministerstvem zmocněnými vzdělávacími institucemi se staly lékařské fakulty ČR. Úkolu se ujal s velkou ochotou a nasazením. V historicky krátké době vybudovaly efektivní systém specializačního vzdělávání a atestačních zkoušek. Dovolím si zde osobní vzpomínku na vzácného člověka doc. MUDr. Oldřicha Pozlera, CSc., který dostal vybudování nového systému na starost a se kterým jsem měl tu čest jako lékařský náměstek zodpovědný za tuto agendu ve FN HK spolupracovat. Dnes na něj se stejně vysokou kvalitou práce navázal pan proděkan doc. MUDr. Stanislav Plíšek, Ph.D.

Legislativně se v posledních měsících nic zásadního ohledně specializačního vzdělávání neudálo, ale žádost redakce časopisu o článek na toto téma mne nepřekvapila. Dostali jsme se totiž do období praktické realizace asi nejzásadnější novely Zákona a naplno se projevují negativní vlivy a tendence s ní spojené. Abychom si je mohli správně uvědomit a vstříbat, je třeba podívat se na věc v širším kontextu českého zdravotnictví. Nevyhnu se přitom řadě subjektivních postřehů a zkušeností. Jen pro připomenutí zde zmíním, že jako lékařský náměstek mám na starost sféru specializačního vzdělávání od roku 2008 a využiji tento prostor k poděkování našemu tutorovi rezidenčního střediska prof. MUDr. Ladislavovi Jebavému, CSc. a pracovním oddělení vzdělávání zaměstnanců ve FN HK, kteří odvádí obrovské množství práce ve výborné kvalitě.

České zdravotnictví z různých důvodů trpí řadou neduhů a jeden z nejzávažnějších je ten personální. Nedostatek lékařů se kombinuje s jejich nerovnoměrným stárnutím z pohledu jednotlivých oborů. Vše umocňuje nevhodná distribuce personálu, kdy ve velkých městech je lékařských kapacit nadbytek a ve venkovských regionech a některých okresních městech se pátrání po volné kapacitě schopné poskytnout zdravotní služby dokonce i v kategorii registrovaných lékařů podobá pověstnému hledání jehly v kupce sena. Výsledný stav totiž znamená faktickou ztrátu personální kapacity školit mladé lékaře na úrovni většiny okresů a venkovských regionů.

Nová podoba Zákona totiž na jedné straně přesně vydefinovala některé pojmy (např. dozor, dohled), o jejichž interpretaci se léta vedly spory, ale zároveň do problematiky zavedla pravidla, která zařízení typu okresní nemocnice (ON) pro účely specializačního vzdělávání prakticky vyřadila ze hry. Dnes bývá personální obsazení oddělení v ON zhruba následující: primář specialista, zástupce primáře specialista, když se dobře zadaří, najde se ještě jeden či dva specialisti. Zbytek osazenstva oddělení tvoří různě velká skupina lékařů bez atestace, z nichž zhruba polovina jsou lékaři vystudovaní mimo země EU a ještě nemají za sebou velmi náročnou aprobační zkoušku. Když čtete Zákon, snadno zjistíte, že školitel připravující cizince k aprobační zkoušce nesmí školit další lékaře, kteří splňují vzdělávací pravidla EU, tedy včetně Čechů a Slováků vystudovaných na našich LF. Podobně macešsky se Zákon chová k fakultním nemocnicím. Nejen, že nesmyslně udává nárok na sumární počet úvazků lékaře u FN a LF na hodnotu 1,0, jinak se dotyčný nesmí stát školitelem, ale závažnějším způsobem poškozuje školence jako takové. Ve vzdělávacích programech publikované minimální délky vzdělávání v jednotlivých oborech se totiž ze Zákona vztahují k výši úvazku 1,0 pouze u akreditovaného pracoviště, kterým se může stát výhradně FN, nikoliv LF (není registrovaným poskytovatelem zdravotních služeb). Každý mladý lékař, který se rozhodne vnést do své kariéry i vědecko-pedagogickou složku (volba většiny z nás v medicínském školství), tedy dle Zákona musí čas do atestace oproti udávané délce úměrně úvazku prodloužit. Atraktivitu FN takové opatření rozhodně nezvyšuje. Bohužel zatím ani soustředěný protest děkanů lékařských fakult není ministerstvem a jeho odborem vědy a vzdělávání brán v potaz a pravděpodobně nezbude nic jiného, než si vynutit změnu Zákona.

Zákon ve své současné radikálně proměněné podobě s účinností od 1. 7. 2017 v době svého vzniku čelil téměř devíti stovkám připomínek. Většinou směřovaly do oborových odborných lékařských společností a z pera ČLK. Při jeho schvalování překvapila síla lobbingu v zákonodárných sborech paradoxně v situaci s vysokým počtem lékařů v jejich lavicích. Spory o tradiční čínskou medicínu zde zcela pomíjím. Výsledkem je bohužel z mého osobního pohledu legislativní zmetek, podle kterého se v praxi dá fungovat jen s velkými obtížemi a zavřením obou očí. Všichni připomínající se krátkozrace soustředili jen na uškubnutí dosta-

tečně velké porce časové dotace pro svůj obor, zapomněli se přitom zabývat úvodními paragrafy Zákona. Ty v duchu reminiscence na snad až naivní představy ČLK z roku 2000 všem zásadně zkomplikovaly život. Perfektní ukázkou omezenosti v přístupu ke specializačnímu vzdělávání je výsledek v chirurgických oborech, které si atomizovaly dokonce i základní kmeny tak nešťastným způsobem, že jich dnes máme celkem devatenáct! Zatímco v interních oborech je změna atestačního oboru díky společnému kmeni v případě změny preferencí školence prakticky administrativní otázkou, změna u chirurgických oborů uvrhne chudáka školence do situace, kdy musí znovu zahájit třicetíměsíční kmen (až na pár měsíců praxe na interně a ARO). A aby situace dosáhla maxima zoufalství, jsou nyní kmeny přímo specifikovány zákonem. Případná změna tedy podléhá schvalování v Parlamentu ČR.

Novelizaci Zákona provázely i další porodní bolesti. Jestliže Zákon byl účinný od 1. 7. 2017, pak se prováděcí předpisy objevily v následující posloupnosti: Vyhláška č. 152/2018 Sb. o nastavbových oborech vyšla až 25. 7. 2018, tedy více než rok po účinnosti Zákona. Na vyhlášku č. 221/2018 Sb. o vzdělávání v základních kmenech lékařů jsme čekali až do 9. 10. 2018 a na tzv. vyhlášku o základních kompetencích lékařů č. 280/2018 Sb. dokonce až do 13. 12. 2018! Nepůsobí to dobře, ale je to skvělé ve srovnání s termíny publikací jednotlivých vzdělávacích programů ve Věstníku MZ. Dlouho byl k dispozici jen program pro všeobecné praktické lékařství od března 2018. Další se začaly objevovat až v prosinci 2018, poslední dosud publikovaný vzdělávací program v gynekologii a porodnictví byl publikovaný ve Věstníku MZ až 29. 4. 2019 a jejich výčet stále není kompletní! I my sami jsme ve FN HK museli více než rok improvizovat a naše vnitřní předpisy pro tuto oblast vstoupily do účinnosti až od dubna 2019, téměř dva roky po Zákonu.

Dnes při pohledu zpět lze říci, že hlavního cíle novely Zákona z roku 2017 zjednodušit, zkrátit a stabilizovat systém specializačního vzdělávání se dosáhnout rozhodně nepodařilo. Aplikace práva v praxi naráží na kombinaci bariér způsobených požadavky ČLK, odborných společností i pomalou a zkonstatělou reakcí MZ, jehož úředníci trvají na interpretaci práva, která neodpovídá praxi ve fakultních nemocnicích. Za sebe mohu říci, že jsem takové praktické obtíže čekal už ve fázi připomínkování zákona a navrhol jsem po konzultacích s dalšími osobami z FN řadu změn, které vyslyšeny nebyly. Při výskytu prvních třecích ploch začalo i úředníkům MZ docházet, že situace v pořádku není. Otevřít Zákon k úpravám ale nebyli ochotní kvůli obavám, aby následný rozvrat normy nebyl ještě hlubší. Další život dle Zákona ale ukazuje na mnohem závažnější dopady více jeho ustanovení.

Nejde ale jen o podmínky legislativní. Bylo by chybné neupozornit na negativa, která do procesu vnášejí sami aktéři Zákonem regulovaní. Chyby se dějí na straně školicích specialistů, ale ani samotní školení svým přístupem situaci nenapomáhají. Uplatňují se do jisté míry situace ovlivňované objektivním nedostatkem personálu na pracovištích, kdy školitelé nenacházejí adekvátní čas na vzdělávání, sledování pokroku školenců a průběžné ověřování jejich znalostí. Omlouvat tyto jevy by byla chyba. Školit nové kolegy je

naše nativní povinnost a neoddelitelná součást naší práce. Proto jsem rád, že mohu upozornit na existenci příkladů dobré praxe (např. KARIM, PGK, nově Plicní klinika), kde má systém hlavu a patu a profitují z něj všichni. Nic neplatí o žádné skupině lidí absolutně, nicméně i postoj významné skupiny školenců má daleko k chování skutečných profesionálů a budoucích lékařů-specialistů. Chodím nemocnicí a pozoruj občas přístup, který mne zvedá ze židle. Místo studia a snahy získat co nejširší kvantum znalostí, dovedností a pracovních návyků v rámci výcviku jen slyším: „To mi přece nepřísluší, já jsem tady jen na stáži.“ Takový přístup je jen zoufalá a mylná domněnka lékařských juniorů. Zapomínají na bazální pravidla provozu zdravotnických pracovišť, která jim ukládají povinnost v rámci svého pracovního zařazení vykonávat veškerou přidělenou práci svědomitě s maximální pečlivostí a ve vysoké kvalitě. Právě tím se učí stát se platnými členy lékařského stavu. Toto je jediná možná cesta k získání kompetencí a specializace na požadované úrovni, která zaručí bezpečnost a efektivitu léčení jejich budoucích pacientů. Současná medicína se tak trochu vrací ke kořenům před štěpením na jednotlivé specializace. Zavedení mnoha moderních metod najednou vede chirurgy k využívání postupů konzervativní medicíny (antibiotika, moderní hojení ran, výživa atp.), zatímco rozvoj invazivních metod přetváří internu ve výkonovou medicínu s vysokými nároky na manuální zručnost a rychlé rozhodování. Proto nemá smysl v naprostém začátku kariéry začínajícího lékaře lpět hned na velmi úzké oborové vyhraněnosti. Na tu má pak celý život. Ale poznání problematiky odlišných oborů a vytvoření osobních vazeb s kolegy, se kterými pak bude celý život spolupracovat, má dle mého názoru zásadní smysl. V roce 2009 jsme s tehdejší náměstkyní pro léčebnou péči MZ ČR MUDr. Markétou Hellerovou vymýšleli základní kmeny. Nechtěli jsme jich zřídit více než pět a snažili jsme se jejich náplň směřovat tak, aby se daly zvládat ve standardně fungující okresní nemocnici s alespoň čtyřmi základními obory – internou, chirurgií, pediatrií a gynekologií s porodnicí. Bohužel personální změny na MZ našemu úsilí učinily přítrž. Když se ohlídím zpět a vidím problémy, se kterými se v nemocnici potýkáme, nemyslím si, že současné uspořádání je lepší než to námi navrhované.

Co říci závěrem? Přejme si všichni, ať se systém specializačního vzdělávání co nejrychleji přetvoří do efektivního stavu, který obdivujeme u kolegů v UK, Německu, Rakousku i jinde. Vyčistíme jej od balastu a koncentrujeme náplň výuky na skutečně potřebné věci, se kterými mladí lékaři nejvíce zápolí. Mějme na paměti, že nás čeká kus cesty, který se neobejde bez rozumných diskusí vybraných zástupců odborných lékařských společností a racionalizace požadavků ČLK zohledňující aktuální situaci českého zdravotnictví. To vše se ve finále neobejde bez rozhodujícího zásahu Parlamentu ČR, protože stěžejní prvky systému jsou upraveny Zákonem, nikoliv jen ministerskými vyhláškami. Za FN HK jsme připraveni k racionální diskusi a lidé na MZ ČR to ví. Teď je jen třeba vytrvat v úsilí a porazit neochotu ke změně, která u vrcholných stakeholderů českého zdravotnictví přetrvává.

MUDr. Miroslav Měšťan, Ph.D.
lékařský náměstek FN HK

XVII. kongres České společnosti kataraktové a refrakční chirurgie (ČSRKCH)

Oční kongres – zahájení

XVII. kongres České společnosti kataraktové a refrakční chirurgie (ČSRKCH) se konal ve dnech 24. a 25. května v kongresovém centru Aldis v Hradci Králové. Záštitu nad kongresem přijali prof. Palička, ředitel FN HK, a prof. Mandáček, děkan LF HK, oba svou přítomností a proslovy přispěli ke slavnostnímu zahájení kongresu, které vedl prof. Kuchynka, předseda ČSRKCH. Prim. Stodůlka na závěr slavnostního zahájení přednesl sdělení o tom, jak jsme v minulém roce operovali kataraktu (šedý zákal) – těchto operací se v ČR provede za rok více jak 100 000, bezesporu zajišťujeme našim pacientům provedení na nejvyšší současné úrovni, téměř 100% pomocí fakoemulsifikace, se stále rostoucím podílem FLACS – femtosecond laser assisted cataract surgery, která je pro svou technologickou úroveň stále více pacienty vyhledávána. Potěšující je také více jak 50% podíl implantovaných hydrofobních nitroočních čoček a stoupající zastoupení torických a multifokálních čoček.

Program kongresu připravil organizační výbor pod vedením prof. Rozsívala ve spolupráci s organizační firmou Bořek Procházka ze Zlína, která je tradičním partnerem ČSRKCH. Kongresu se zúčastnilo 169 lékařů, 66 sester, 19 firem, které na tuto nejvýznamnější chirurgickou akci oboru očního lékařství vyslali 79 zástupců. Všichni tak měli možnost se detailně seznámit s nabídkou firem a odnést si co nejvíce pro svou denní praxi. Hlavními partnery akce byly firmy: Alcon Pharmaceuticals s.r.o., Carl Zeiss spol. s.r.o., Johnson & Johnson Vision a Medicontr CZ s.r.o. V odborném programu zaznělo 33 odborných sdělení, proběhly dva kulaté stoly a jedním z vrcholů akce byla Live Surgery – přenos z 2 operačních sálů ÚVN Praha a 1 sálu ÚLZ Praha – 100 min. – 13 operací.

V prvním bloku, který navazoval na slavnostní zahájení byla hlavně sdělení o vý-

sledcích multifokálních nitroočních čoček, podrobná informace o požadavcích z očního hlediska na létající personál z ÚLZ a závěrem lehce futuristické, ale již v praxi prováděné, chirurgii v 3D zobrazení z oční kliniky FN v Ostravě, které představuje nový směr oční chirurgie a přináší možnosti, které zatím jen začínáme objevovat.

Hlavním tématem Live surgery byly nové implantáty – nitrooční čočky, neboť v tomto směru je vývoj velmi rychlý a je potřeba umět pacientovi poradit s výběrem vhodného implantátu. Organizačně na místě akce připravili a operace na špičkové úrovni prováděli v ÚVN doc. Pašta, společně s doc. Hejskem z Oční kliniky FN HK a prim. Urminským, který dlouhá léta na Oční klinice FN HK působil. V Ústavu leteckého zdra-

votnictví operoval prim. Nováček, který je naším studentem Ph.D. V hlavním sále operace moderovali doc. Baráková a prof. Rozsíval. Byla to vynikající přehlídka jak operační techniky, tak hlavně nových nitroočních čoček, které pacientům nabízejí korekci astigmatismu, presbyopie, rozšiřují možnosti vidění na střední vzdálenosti i do blízka.

Na Live surgery navazoval kulatý stůl „Presbyopie a její řešení“, který připravila doc. Hlinomazová za účasti předních očních specialistů v této oblasti. Velmi vhodně byly na ukázkách modelových pacientů probrány možnosti korekce presbyopie – tato vada postihuje všechny starší 40 let, celosvětově se jedná o více jak 2 miliardy pacientů. Zdaleka ne všichni se chtějí spokojit se standardními brýlemi a oční chirurgie jim nabízí možnost permanentního řešení.

Bezprostředně navazoval Videofestival, který připravila prim. Marešová. Vítězem se stal prim. Cendelín s videem Jak řešit problém s pouzdem čočky při operaci katarakty.

Ve dvou následujících blocích zazněla řada přednášek s pestrou problematikou výsledků různých implantátů. tech-

nik ke snížení výskytu zákalu zadního pouzdra, indikací k laserovým refrakčním operacím a další.

Sobotní program byl nejprve ve dvou blocích, v prvním z nich prim. Stodůlka přednesl nejdůležitější závěry z nedávno proběhlého kongresu americké společnosti pro refrakční a kataraktovou chirurgii, v druhém byl hlavní blok o vitreoretinální problematice pro kataraktové chirurgie, kterou vedl doc. Hejsek a prim. Němčanský.

Výborným obohacením programu kongresu byly přednášky dvou kolegů z Velké Británie, zaměřené na problematiku suchého oka (má velký význam i pro výsledky operací čočky a refrakční operace) a preparátu Mydrane, který dovoluje okamžité rozšíření zornice na operačním stole a může zásadně zlepšit jak provedení vlastní operace katarakty, tak i velmi pozitivně ovlivnit celou logistiku operace. Po obou přenáš-

kách následovala bohatá diskuze, do které se zapojily (s výbornou angličtinou) i sestry, což mne osobně velmi potěšilo.

Posledním odborným programem sjezdu byl kulatý stůl „Měkká čočka – jak na ní“, který připravila prim. Marešová z FN Olomouc – operace měkké čočky je z hlediska provedení operace zcela odlišná od operace standardní katarakty, je prováděna stále častěji z refrakčních důvodů, pro implantaci multifokálních čoček, kdy mají pacienti nejvyšší nároky a není zde žádný prostor pro sebemenší chybu.

Na závěr vědecký sekretář kongresu prof. Rozsívál poděkoval všem za účast na XVII. kongresu ČSRKCH v Hradci Králové a prim. Stodůlka, místopředseda ČSRKCH, pozval všechny na příští kongres společnosti, který se bude konat v květnu příštího roku v Olomouci.

Prof. MUDr. Pavel Rozsívál CSc., FEBO

XXIII. Vědecká konference LF a FN HK

Velká posluchárna budovy teoretických ústavů Lékařské fakulty v Hradci Králové v Šimkově ulici dne 23. ledna 2019 hostila již 23. ročník Vědecké konference, na jejíž organizaci se každým rokem společně podílí Lékařská fakulta v Hradci Králové i Fakultní nemocnice Hradec Králové. Hlavním cílem této pravidelně pořádané odborné akce je prezentace výsledků grantových projektů řešitelských týmů z obou zmíněných institucí, které skončily v předchozím kalendářním roce.

Konferenci slavnostně zahájil děkan Lékařské fakulty v Hradci Králové prof. MUDr. Jiří Mandák, Ph.D. Ve své úvodní promluvě vyzdvihl dlouhou tradici pořádání této odborné akce, zdůraznil význam vědecko-výzkumné činnosti jak na univerzitní půdě, tak i klinických pracovištích nemocnice a v neposlední řadě vyslovil svůj obdiv všem vědeckým týmům, které získaly finanční podporu z grantových agentur.

Vlastní odborný program konference sestával ze dvou samostatných sekcí čítajících celkem 12 sdělení s časovou dotací pro každé sdělení 15 minut (10 minut vlastní sdělení, 5 minut diskuze). V první sekci, jíž předsedal proděkan

pro vědeckou činnost doc. MUDr. Petr Hejna, Ph.D., vystoupilo celkem 6 přednášejících s prezentací výsledků výzkumných projektů řešených na pracovištích Fakultní nemocnice Hradec Králové (celkem 5 projektů AZV, 1 projekt interní podpory FN HK):

Doc. PharmDr. Kamil Musílek, Ph.D., (Centrum biomedicínského výzkumu FN HK) prezentoval výsledky studie zaměřené na využití modulatorů mitochondriálních enzymů k léčbě neurodegenerativního onemocnění (projekt AZV MZ ČR – příjemce FN HK).

MUDr. Martin Voborník, Ph.D., (Kardiologická klinika LF a FN HK) prezentoval výsledky evaluační studie zaměřené na benefity mini-sternotomie pro operativní náhradu aortální chlopně (Interní grantová soutěž FN HK).

Doc. RNDr. Vladimír Buchta, CSc., (Ústav klinické mikrobiologie LF a FN HK) představil výsledky rozsáhlého výzkumu věnovaného vztahu vaginální mikrobioty k rekurentnímu vulvo-vaginálnímu dyskomfortu (projekt AZV MZ ČR – příjemce FN HK).

MUDr. David Astapenko, Ph.D., (Klinika anesteziolo-

gie, resuscitace a intenzivní medicíny LF a FN HK) v zastoupení hlavního řešitele prof. MUDr. Vladimíra Černého, Ph.D., FCCM, shrnul výsledky studie zaměřené na alteraci glykokalyx v kritických stavech a během velkých operačních výkonů a možnosti jeho protekce (projekt AZV MZ ČR – příjemce FN HK).

RNDr. Martin Kuneš, Ph.D., (Centrum biomedicínského výzkumu FN HK) prezentoval výsledky projektu studujícího možnosti využití biomedicínských fotonických zařízení na pokročilou lékařskou diagnostiku a terapii (projekt AZV MZ ČR – příjemce FN HK).

Navazující odpolední sekci konference řídil proděkan pro doktorské studijní programy a výuku bakalářských programů doc. MUDr. RNDr. Milan Kaška, Ph.D. V této sekci zaznělo celkem 6 dalších sdělení sumarizujících výsledky grantových projektů řešených nejen na klinických pracovištích, ale i teoretických ústavech Lékařské fakulty v Hradci Králové (1 projekt GA ČR, 5 projektů GA UK). Potěšující skutečností bylo, že v této sekci vedle etablovaných řešitelů vystoupili také studenti doktorských studijních programů:

Doc. PharmDr. Karel Musílek, Ph.D., (Centrum biomedicínského výzkumu FN HK) prezentoval jménem hlavního řešitele prof. Ing. Kamila Kuči, Ph.D., výsledky projektu zabývajícího se využitím plasmonických nanočástic pro teranostiku s laditelnými optotermálními parametry (GA ČR – příjemce FN HK).

MUDr. Petr Krůpa (Neurochirurgická klinika LF a FN HK) představil výsledky grantového projektu specializovaného na experimentální léčbu glioblastomu multiforme termoablaží za použití supramagnetických nanočástic nesoucích doxorubicin (GA UK – příjemce LF HK).

MUDr. Petr Krůpa (Neurochirurgická klinika LF a FN HK) představil výsledky grantového projektu specializovaného na experimentální léčbu glioblastomu multiforme termoablaží za použití supramagnetických nanočástic nesoucích doxorubicin (GA UK – příjemce LF HK).

Prof. MUDr. Martina Řezáčová, Ph.D., (Ústav lékařské biochemie LF HK) přednesla v zastoupení doktorandky Mgr. Kláry Habartové výsledky výzkumného úkolu zaměřeného na testování protinádorového účinku isocholinových alkaloidů (GA UK – příjemce LF HK).

Mgr. Zuzana Pokorná (Ústav farmakologie LF HK) představila výsledky studie kardioprotektivních účinků ACE inhibitoru, dexrazoxanu a jeho nových derivátů vůči chronické antracyklinové kardiotoxicitě u králíků (GA UK – příjemce LF HK).

MUDr. Mikuláš Skála (Plicní klinika LF a FN HK) prezentoval výsledky projektu zaměřeného na studium detekce velmi časných projevů kardiotoxicity chemoterapie s využitím pokročilých echokardiografických technik, proteinových kardiomarkerů a cirkulujících mRNA (GA UK – příjemce GA UK).

Prof. MUDr. Martina Řezáčová, Ph.D., (Ústav lékařské biochemie LF HK) přednesla v zastoupení doktorandky Ing. Moniky Kulhavé výsledky testování nových protinádorových terapeutik na bázi nízkomolekulárních inhibitorů DNA-PK.

Přednáškový program dále doplnila 2 plakátová sdělení s prezentací 2 grantových projektů (1 projekt GA ČR, 1 projekt Interní grantové soutěže FN HK).

Odborný program konference slavnostně ukončil a závě-

rečné slovo držel děkan Lékařské fakulty v Hradci Králové prof. MUDr. Jiří Mandák, Ph.D., který ocenil zejména profesionální úroveň prezentací, bohatou diskuzi, spolehlivou organizaci konference a směřem k celému auditoriu vyjádřil plnou podporu vědeckým pracovníkům z obou institucí usilujícím o získání finančních prostředků z grantových agentur pro nové výzkumné projekty.

Nedílným odborným výstupem XXIII. Vědecké konference je rozsáhlý sborník, který vedle prezentovaných projektů představuje dalších 53 smluvně podložených grantových a výzkumných projektů, na kterých se aktuálně podílí řešitelé z Lékařské fakulty v Hradci Králové i Fakultní nemocnice Hradec Králové. Sborník vedle názvu každého grantového projektu uvádí příslušný řešitelský kolektiv a stručnou anotaci projektu v angličtině. Sborník je pro všechny zájemce dostupný v elektronické podobě na webových stránkách Lékařské fakulty v Hradci Králové (link: <http://bit.ly/2WADGdD>).

Organizace celé konference a její administrativní příprava spočívala především na bedrech pana proděkana doc. MUDr. RNDr. Milana Kašky, Ph.D., a kolegyních z Grantového a zahraničního oddělení naší fakulty (Ing. Eva Macourková, Hana Horká, Monika Pazourková). O plynulý chod celodenní odborné akce včetně přípravy občerstvení pro účastníky konference ve foyer Velké posluchárny se také postaraly kolegyně ze Sekretariátu (Radka Vlachová, Petra Petrová), resp. kolegyně ze Studijního oddělení fakulty (Ing. Eva Faistová, Bc. Veronika Drbohlavová). Fotodokumentace celé akce se ujal MUDr. Vladimír Mašín, Ph.D., z Ústavu lékařské biofyziky LF HK. Technickou podporu pro přednášející ve Velké posluchárně zajistil pan Václav Pánek ze Správy poslucháren. Na tomto místě si dovoluji vyjádřit upřímné poděkování všem výše uvedeným kolegyním a kolegům, poděkování náleží i všem dalším, kteří jakkoli přispěli k reprezentativnímu průběhu XXIII. Vědecké konference v Hradci Králové.

Již nyní se těším na XXIV. Vědeckou konferenci a věřím, že se dočká ještě většího zájmu posluchačů, a to zejména z řad doktorandů a začínajících vědeckých pracovníků, pro něž může být nejen zdrojem inspirace pro přípravu vlastních grantových projektů, ale i hybným momentem pro další akademický růst.

*doc. MUDr. Petr Hejna, Ph.D.
proděkan pro vědeckou činnost*

Setkání patologů v Litomyšli

Jasnou známkou toho, že začíná jaro, je pro všechny české i slovenské patology setkání v Litomyšli. Letos padlo datum na 5.–6. 4. 2019, jednalo se o 21. ročník a byl v mnoha ohledech jedinečný (ostatně jako každý ročník). Největší novinkou byla inovace v čele pořadatelského týmu, kdy prof. Aleš Ryška předal po 20 úspěšných letech pořádání semináře prof. Janu Lacovi, kterému byl k ruce tým „mladých patologů“ FÚP. Ale hezky postupně...

Již 21. Seminář mladých patologů s mezinárodní účastí se konal společně se 45. Sjezdem českých patologů ve velmi příjemném prostředí areálu Evropského školícího centra v prostorách bývalého zámeckého pivovaru v Litomyšli. Organizační tým se skládal ze zaměstnanců Fingerlandova ústavu patologie LF HK a FN HK; akce se konala pod záštitou Společnosti českých patologů ČLS JEP a české sekce IAP a záštitu také převzali děkan Lékařské fakulty v Hradci Králové, prof. MUDr. Jiří Mandák, Ph.D., a ředitel Fakultní nemocnice Hradec Králové, prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc., Dr.h.c. Hlavním tématem letošního ročníku byla patologie prsu, která patří do každodenního diagnostického spektra všech patologů; nejenom proto byla účast na sjezdu vysoká, registrováno bylo 200 účastníků.

Jak již bylo řečeno úvodem, organizace celé akce se ujal prof. Jan Laco, kterému ale pomáhala celá řada kolegů z Fingerlandova ústavu, včetně prof. Aleše Ryšky, mezi jehož hlavní zásluhy patřilo zajištění účasti zahraničních hostů. Kateřina Kamarádová se starala o přípravu diagnostického

sklíčkového semináře a o organizaci přihlášených přednášek a posterů. Tomáš Rozkoš se ujal správy nových webových stránek semináře. Nelze opominout rovněž obětavou práci sekretářky ústavu Bc. Michaely Žákové a laborantů a laborantek pod vedením Zdeňky Fejglové. Deset zajímavých bioptických případů v rámci sklíčkového semináře prezentovali lékaři z FÚP. Přihlášení účastníci měli jako vždy možnost dopředu se na případy účelového semináře podívat a připravit si všeobecné dotazy. Seminář byl zpestřen kvízem připraveným Markétou Válkovou a Hanou Faistovou, ve kterém jsme otestovali patologické i nepatologické znalosti účastníků sjezdu. Tradiční tým FÚP byl doplněn o dva zahraniční hosty, špičkové experty na patologii prsní žlázy – prof. Anna Sapino přijela z univerzity v italském Turíně a prof. Tibor Tot ze švédského Falunu. Oba jsou vůdčími osobnostmi Evropské společnosti patologů, kde zastávají funkci předsedy a místopředsedy pracovní skupiny pro patologii prsu. Oba se také podíleli jako spoluautoři na současné WHO klasifikaci nádorů prsu.

Ke každému sjezdu v Litomyšli neodmyslitelně patří páteční večerní neformální setkání při sklence dobrého vína s chutným jídlem, při kterém se pokračovalo v diskusi nejen nad odbornými tématy. Program doplnila oblíbená fotosoutěž a také promítání filmu Tichý Don z produkce Fingerland's Unlimited.

Sobotní dopolední program pokračoval sérií pěti zajímavých přednášek Sjezdu českých patologů, po kterých násled-

dovalo vyhlášení a předání Hlavovy ceny za nejlepší práci publikovanou v předchozím roce členem Společnosti českých patologů ČLS JEP a Lamblovy ceny za nejlepší původní práci v oboru patologie publikovanou v předchozím roce členem Společnosti českých patologů ČLS JEP ve věku do 35 let. Letošním vítězem obou jmenovaných cen se stal MUDr. Michael Michal, Ph.D., ze Šiklova ústavu patologie v Plzni. Hlavova cena byla udělena za práci *Dysplastický lipom: zvláštní varianta MDM2 – negativní atypické lipomatózní neoplázie s častým multifokálním výskytem a vzácnou asociací s retinoblastomem* a Lamblova cena za práci *EWSR1-SMAD3 rearanžovaný fibroblastický tumor: nová jednotka v čím dál spletitější skupině fibroblastických/myofibroblastických neoplázií*. Bednářovu cenu za nejlepší práci publikovanou v předchozím roce v časopise Česko-slovenská patologie obdržela prof. MUDr. Jaroslava Dušková, CSc., za soubor publikací s cytologickou tematikou.

Dalším slavnostním bodem programu bylo udělení Českého členství dvěma významným osobnostem české patologie, a to doc. MUDr. Aleně Chlumské, CSc., a doc. MUDr. Josefu Markovi, CSc., které si většina z nás pamatuje jako své pedagogy v rámci předatestační přípravy či examinátory při atestační zkoušce.

Vrcholem sobotního programu pak byl interaktivní sklíčkový seminář zahraničních hostů, ve kterém jsme měli možnost se seznámit s neobvyklými a diagnosticky obtížnými případy z oblasti patologie prsu. Pomyslnou třešničkou na dortu byl oběd a po něm byl sjezd ukončen. Patologové mladí věkem, duchem či obojím se rozjeli zpět domů nabití novými informacemi a snad i dobrým pocitem ze vzájemného setkání.

Těšíme se na další rok, kdy se Litomyšl na dva dny v roce opět stane „hlavním městem české a slovenské patologie“.

Za tým lékařů FÚP MUDr. Markéta Válková

Hokejisté klubu Mountfield HK podpořili nábor nových dárců krve

Čtveřice hokejistů týmů Mountfield HK v úterý odpodle podpořila darováním krve na Transfuzním oddělení Fakultní nemocnice Hradec Králové nábor nových dárců. Nové dárcy Transfuzního oddělení FN HK potřebuje, aby zajistilo v posledních letech narůstající potřebu transfuzních přípravků.

Krev daroval například útočník hradeckých hokejistů Matěj Chalupa, který si svůj první odběr pochvaloval. „Čekal jsem to horší, ale bylo to dobré, navíc je to pro dobrou věc, takže příště přijdu určitě zase,“ dodal. Poprvé daroval krev také obránce Zdeněk Čáp. „Bylo to v pohodě. Spíše mě mrzí, že jsem se k darování krve nedostal dříve, určitě bych chtěl několikrát ročně krev darovat. Nikdy nevíte, kdy bude vaše krev potřeba,“ řekl Čáp.

S hokejisty dorazilo krev darovat i několik fanoušků hokeje. „Já jsem o darování krve přemýšlela už poměrně dlouho, ale teď se naskytla ta správná příležitost a tak jsem dorazila. Čekala jsem, že to bude nepříjemné, ale vůbec to

nebolelo a určitě v darování krve budu chtít pokračovat,“ řekla osmnáctiletá dívka.

Darovat krev mohou zdraví lidé ve věku od 18 do 65 let, bližší informace o darování krve ve Fakultní nemocnici Hradec Králové je možné najít na www.fnhk.cz/transf

Jakub Sochor, FN HK

Dar pro Fingerlandův ústav

Jméno MUDr. Jana Vody je v Hradci Králové známo hlavně ve spojení s podporou zdejšího fotbalového klubu v devadesátých letech. Dr. Voda za Atlantikem vzpomíná nejen na svůj oblíbený sport, ale samozřejmě i na svá studijní medicínská léta na naší fakultě. Rozhodl se proto věnovat finanční dar ve výši téměř 1 milionu Kč Fingerlandovu ústavu patologie. A proč právě patologii? Jak si přečtete v následujícím článku, o který jsme dr. Vodu požádali, jde o projev díky bývalým vedoucím ústavu prof. Antonínu Fingerlandovi a prof. Vladimíru Vortelovi, kteří mu umožnili nastoupit medicínskou dráhu, v níž posléze v USA dosáhl značných úspěchů.

Poměrně dlouho jsme na Fingerlandově ústavu patologie zvažovali, jak nejlépe velkorysý dar pana doktora Vody co nejsmysluplněji využít. Jeho jediným přáním bylo, aby sloužil k rozvoji ústavu, což je jistě velmi široké zadání, které může mít celou řadu řešení. Nakonec jsme se rozhodli pro pořízení poměrně nákladné technologie, kterou na první pohled není příliš vidět, o to větší je ale její dopad do každodenní praxe všech patologů.

S plošným nárůstem administrativy dochází v medicíně stále více k paradoxní situaci, kdy plyneme svým časem na běžné „kancelářské“ činnosti, místo abychom tento čas věnovali skutečně odborné práci, pro kterou jsme byli kvalifikováni – ať již jde o diagnostiku, výzkum či výuku. Díky moderním technologiím lze velké množství času ušetřit tím, že (v případě laboratoří, jako jsou právě třeba na našem ústavu) lze digitálně sledovat (trackovat) průchod každého jednotlivého vzorku jednotlivými dílčími kroky vyšetření a mít tak o něm kompletní informace bez nutnosti dohledávání, soustavného zapisování různých údajů apod. Výsledek, který má alespoň v patologii zatím stále narativní charak-

ter a jeho zápis vyžaduje poměrně dost času lze diktovat a speciální hardware v kombinaci s počítačovým programem jej převede do podoby psaného textu. Tím odpadne všem osobám v laboratoři (tedy nejen patologům samotným, ale rovněž laborantkám a administrativním pracovnícím) velká část nezáživné rutinní práce, provoz se zefektivní, eliminují se jinak nevyhnutelné lidské chyby a zkvalitní se tak výstupy pro klinické lékaře. Právě díky investici z daru dr. Vody se tak Fingerlandův ústav patologie stal prvním univerzitním pracovištěm v republice, které mohlo podobný systém zavést.

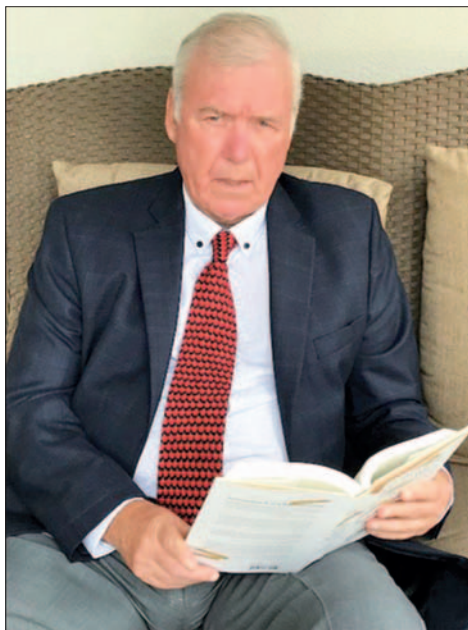
Protože – jak se dočtete ve vzpomínkách našeho mecenáše – zcela zásadní roli v životě dr. Vody sehrál zásah osudu zprostředkovaný osobami profesorů Fingerlanda a Vortela coby učitelů naší fakulty, vnímali jsme, že dar by měl posloužit také přímo našim studentům. Proto bylo rozhodnuto vybavit Vortelovu posluchárnu novou audiovizuální technikou. Každý, kdo absolvoval výuku patologie ví, že náš obor se v nemalé míře opírá o obrazové informace a právě co nejvyšší kvalita projekce během výuky je zásadní pro přenos zkušeností směrem k našim posluchačům. Protože, co si budeme namlouvat, většinu informací lze dnes velmi snadno a rychle vyhledat na internetu. Ale podrobně okomentované makroskopické a mikroskopické nálezy demonstrované během přednášek zkušeným vyučujícím nemohou být žádným hledáním na Googlu nahrazeny. Z tohoto důvodu se mohou studenti patologie těšit již od příštího akademického roku na přednášky plně krásné obrazové dokumentace.

Chceme touto cestou poděkovat dr. Vodovi; projevil se jako opravdový mecenáš, který na rozdíl od sponzorů věnuje svůj dar ne proto, aby si udělal reklamu, ale aby podpořil dobrou věc.

A. Ryška, I. Šteiner

Moje cesta medicínou v Československu a ve Spojených státech

Moje cesta medicínou vlastně začala tenisem. V roce 1960 jsem byl představen paní Pazourkové, která začala s tenisem až po čtyřicítce, ale tenis se stal její životní vášní. Dvakrát týdně jezdila vlakem do Prahy, kde trénovala pod dohledem trenéra daviscupového mužstva pana Síby. Byla to starší příjemná dáma z vyšších společenských kruhů, která si ještě nevšimla, že režim první republiky už dávno neexistuje. Ne každý oceňoval její nejmodernější tenisové poznatky získané od státního trenéra a tak jsem se stal jejím jediným žákem. Jednoho dne mně paní Pazourková řekla: „Jendo, ty chceš jít na tu medicínu a já hraji tenis s prof. Fingerlandem. Rád si vybírá talentované žáky a možná by ti mohl pomoci. Přijď příští týden a zahrajeme si s ním smíšenou čtyřhru.“

No a to se skutečně událo. S tenisem jsem teprve začínal a nebyl jsem žádný profík. Ale na konci prvního setu se mi podařil tvrdý servis, který naneštěstí trefil pana profesora Fingerlanda do choulostivých partií. Pan profesor vyskočil, zasténal a v té chvíli jsem viděl budovu lékařské fakulty jak se neúprosně vzdaluje do ztracena. Prof. Fingerland byl však velkorysý a nad věcí a po zápase řekl: „Mám rád vytrvalé atletické typy. Přijďte za mnou do mé pracovny a já si s vámi popovídám“. Příští týden jsem ho navštívil, vyzpovídal mě a řekl: „Když budete chodit v příštím roce každé pondělí odpoledne do naší laboratoře, uvidím jak budete pracovat a pak něco vymyslíme“. Nevím jak jsem pracoval, ale myslím si, že nejlepší co jsem udělal, byla moje pravidelná a včasná docházka.

Podkladem pro přijímací řízení na vysokou školu bylo tehdy mnoho posudků. Třídním profesorem na jedenáctiletce byl prof. Sovák, který si mě zavolal a řekl: „Být tebou, tak bych se na medicínu vůbec nehlásil. Nemáš absolutně žádnou šanci. Takový posudek jaký dostal tvůj otec jsem ještě neviděl. Je v něm uvedeno, že nesouhlasí s nařízeními vlády, kritizuje rozhodnutí komunistické strany a je hodnocen jako nepřítel socialismu.“ V té době jsem zcela nechápal význam a dopad politických hodnocení a na medicínu jsem se přes všechna varování přihlásil.

Přišlo období přijímacích pohovorů. Podle abecedy jsem byl jeden z posledních zkoušených. Spolužáci, kteří šli přede mnou, mě informovali, že první je fyzika a zkoušející prý většinou dává uchazeči možnost vybrat si téma, o kterém chce mluvit. Můj bratr, student elektrofakulty, mně zapůjčil skripta o polovodičích a já si je se zájmem přečetl, i když jsem všemu ne zcela rozuměl. U zkoušky byla skutečně prvním předmětem fyzika a pan zkoušející mě nezklamal. Nabídl mi, abych si vybral téma, o kterém bych rád mluvil. Já jsem

předstíral, že dlouho přemýšlím, ale když jsem viděl jak se zkoušející nadechoval, aby mi vybral vlastní otázku, rychle jsem vyhrkl: polovodiče. No to vyvolalo u některých členů komise vlnu nadšení. Pan zkoušející fyzik radostně prohlásil, že je úžasné, když se najdou studenti, kteří se zajímají o témata nad rámec školních osnov. Dal mně několik otázek a pak se rozpovídal o V-A charakteristice a dalších vlastnostech polovodičů a já jsem s ním ve všem plně souhlasil. Tak jsem úspěšně vstoupil do přijímaček způsobem, o kterém jsem ani nesnil. Chemie a biologie šly také velmi dobře, ale u zkoušky z marxismu-leninismu jsem tvrdě narazil. Jednak jsem toho moc nevěděl, ale brzy se ukázalo, že i kdybych byl excelentní, neměl bych u marxistů

šanci. Posudky zapracovaly.

Za dva dny mě pan profesor Fingerland pozval do pracovny a ptal se mě na dojmy z přijímacího pohovoru. Odpověděl jsem, že odborné předměty vypadaly dobře, ale z politiky jsem byl skeptický. Pan profesor mě ale velmi potěšil. Řekl, že jsem si vedl velmi dobře a že jsem udělal dobrý dojem. A to nejdůležitější – že jsem byl přijat. Zajásal jsem a večer jsem začal slavit s dalšími přijatými spolužáky v restauraci Pod věží, až do časných ranních hodin.

Za další dva dny mě pan profesor opět zavolal a tentokrát byl zasmušilejší a řekl, že přijatý nejsem. Marxisté prý využili ustanovení, že fakulta musí přijmout 7 % studentů ze Slovenska a tak mě vyškrtli ze seznamu přijatých. Byl jsem velmi zdrcený a nevěděl co dál. Ale opět se ke mně štěstěna přiklonila. Další den mě znovu zavolal pan profesor Fingerland a hned ve dveřích pracovny mě vesele uvítal podáním ruky a řekl: „Blahopřeji k přijetí na fakultu“. Když uviděl můj nechápavý výraz, pokračoval: „Poděkujte profesorovi Vortelovi. Jemu se jednání politiků nelíbilo a řekl (jistě svým velmi důrazným způsobem) doslova: Já jsem předseda přijímací komise a já budu rozhodovat o tom, kdo bude přijat. My potřebujeme studenty jako je Voda, když se chceme někam dostat.“ Tak jsem se stal medikem a po promoci v roce 1968 jsem nastoupil do jaroměřské nemocnice, kde jsem absolvoval známé „kolečko“.

Normalizační změny jsem nesl těžce a v létě 1970 jsem emigroval do Anglie, kde jsem působil tři roky. Angličané měli pro nás Čechy velké pochopení. Nedávná invaze do Československa byla ještě v čerstvém povědomí většiny Angličanů. Byli Čechům velmi nápomocni jak lidsky v osobním životě, tak i v medicíně. Anglická medicína, hlavně klinická, byla na vysoké úrovni a velmi jsem si vážil podpory, kterou nám poskytovali, abychom se mohli odborně

začlenit. Dostat se ale na vyšší odbornou úroveň nebo pozici už byl větší problém. Proto jsem se rozhodl odejít v roce 1973 do Spojených států.

Přivítání v Americe bylo mnohem drsnější než v Anglii. Tam nikdo nikomu žádnou pomoc neposkytoval. Filosofie byla: tady máš práci, starej se a ukaž, co umíš. Na druhé straně příležitosti něčeho dosáhnout byly nesrovnatelně lepší. Klinická medicína nehraje v USA tak velkou roli jako ta laboratorní nebo radiologické a ostatní testy, které jsou na velmi vysoké úrovni. V mých počátcích jsem musel projít podobným systémem jako v Anglii a zopakovat residenturu. Měl jsem ale štěstí, že jsem prošel velmi kvalitními institucemi: Dartmouth Medical School (IVY league škola v New Hampshire), University of Chicago a pak hlavně University of Loma Linda v Kalifornii, kde jsem absolvoval fellowship v kardiologické radiologii. Přednostou byl Melvin Judkins, který vynalezl nejpraktičtější katetr pro koronární arteriografii před skoro 60 lety. Ten se dodnes používá po celém světě. V listopadu 1977 jsem se zúčastnil kardiologického symposia v Miami. Druhý den jsem šel na konferenci věnované katetrizaci srdce, která se konala v malé místnosti cca pro 60 účastníků. Uprostřed rokování povstal předsedající a řekl: „Přestože jsme obdrželi tento abstrakt před 3 týdny (pravidlo bylo 6 měsíců), zařadil jsem ho mimořádně do programu, protože jsem přesvědčen, že tato nová metoda zásadně změní léčbu nemocí koronárních cév“. Potom představil šestatřicetiletého muže s knírkem Andrease Gruntziga. Andreas ukázal snímek levé přední koronární arterie, která měla 90% zúžení. Následující snímek ukázal úplně normální stejnou cévu! To bylo ohromující a vyrazilo mně to dech. A nebyl jsem sám. Stal jsem se svědkem zrodu koronární angioplastiky. Nepochyboval jsem, že tohle je metoda s nesmírnou budoucností a začal jsem plánovat, jak si angioplastiku osvojit. Velmi mi pomohla práce u Judkinse, abych následně získal pozici vedoucího katetrizační laboratoře v Texas Tech University Lubbock, což bylo velmi příhodné pro můj plán vybudovat program v oboru angioplastiky. Zúčastnil jsem se konference v Curychu, kde Gruntzig prováděl angioplastiku a následně jsem sám provedl první úspěšnou angioplastiku v Lubbocku v roce 1980. Na podzim 1983 jsem se přestěhoval do Oklahoma City a založil si privátní praxi. Měl jsem tam výborné podmínky, abych mohl angioplastiku nadále rozvíjet. V roce 1985 jsem v tomto oboru založil studijní program, kterého se během příštích patnácti let zúčastnilo 30 lékařů z různých oblastí Spojených států a dva lékaři z Československa. Osmdesátá léta byla léty rozvoje angioplastiky. Na počátku bylo vybavení primitivní a kardiologové měli málo zkušeností. Učili se však každým výkonem. Brzy jsem prováděl 400 až 500 výkonů ročně a s tím přicházely nové zkušenosti, ale i problémy.

Prvním problémem byla často neúspěšná manipulace zaváděcího vodiče do distálních segmentů koronárních cév. Vypracoval jsem proto teorii, která využívá výhod aplikace dvojité křivky na špičce zaváděcího vodiče a navrhl jsem jednoduchou metodu jak dvojitou křivku tvarovat a tím zvýšit úspěšnost angioplastických výkonů. Tato teorie je založena na rozdílu v průměrech proximálních a distálních

cév. Zaváděcí vodič, který měl jen jedno zakřivení je vhodný pouze pro jeden průměr, ale ne pro oba. Oproti tomu vodič s dvojitou křivkou má kratší segment na špičce, který mu umožňuje snadnou manipulaci v distálních cévách s malým průměrem, zatímco delší segment tvořící proximální část křivky umožňuje úspěšnou manipulaci v proximálních cévách, které mají větší průměr. Tato efektivní metoda je často znásobena součtem obou segmentů. Metoda je publikovaná v časopise *Catheterization and Cardiovascular Diagnosis* 13:204-210 (1987) a byla úspěšně použita u několika tisíc pacientů v různých zařízeních USA.

Druhý problém, se kterým jsme se často potýkali, byla nedostatečná stabilita zaváděcího katetru v hlavní levé koronární cévě. Často jsem strávil i půl hodiny zaváděním vodiče a balónového katetru do zúžené cévy, ale v mnoha případech jsem nemohl protáhnout balónový katetr zúženinou. Průměr balónového katetru v té době byl velký a sklerotické léze často obsahovaly kalcium. Obojí způsobovalo, že protáhnutí balónového katetru zúženinou vyžadovalo velký tlak. Podle zákona akce a reakce je tento tlak namířen také zpětně proti zaváděcímu katetru, který je tak následně vytlačen a procedura je neúspěšná. Uvědomil jsem si podstatu tohoto problému: zaváděcí katetry, které se v té době používaly, byly původně vytvořeny pro koronární angiografii a ta vyžaduje zcela jiné parametry. Katetr pro angiografii nejenže nepotřebuje velké síly, které udržují katetr v cévě, ale nadměrné síly naopak zvyšují riziko poškození cévy a její disekce. Proto bylo potřeba vytvořit katetr speciálně navržený pro angioplastiku. Proto jsem vymyslel a navrhnul katetr, který optimálně využívá geometrické uskupení sil a tím zvyšuje jeho stabilitu v cévě.

Tento katetr má několik nových vlastností, z nichž tři jsou nejdůležitější:

1. Bod nebo segment katetru, který podporuje jeho stabilitu, je přímo naproti katetrizované cévě a tvoří úhel mezi zadní stěnou aorty a částí katetru v cévě okolo 90 stupňů.
2. Část katetru, který se jen bodově dotýkal zadní stěny aorty, jsem nahradil segmentem minimálně 1,5 cm dlouhým. To výrazně zvýšilo stabilitu katetru v cévě.
3. Koaxiální intubace hlavní levé cévy hraje důležitou roli v angioplastice. Hluboká intubace do cévy je často nezbytná a koaxiální pozice katetru v cévě podstatně snižuje riziko jejího poranění.

Teorie, i naše první zkušenosti v laboratoři s tímto katetrem jsou popsány ve studii publikované v časopise *Catheterization and Cardiovascular Diagnosis* 27:234-242 (1992).

V roce 1991 jsem udělil firmě Scimed Company licenci na výrobu tohoto katetru. Brzy byl používán na celém světě. O několik let později se Scimed stal součástí společnosti Boston Scientific.

Dnes si užívám volnosti v penzi. A když se ohlédnu zpět, uvědomuji si nesmírnou důležitost tenisového zápasu na hradce Lokomotivě v r. 1960. A stejně tak s určitou nostalgií stále silněji prožívám pocit úcty a vděčnosti profesorům Fingerlandovi a Vortelovi za jejich podporu a pomoc, i za to že ve mne věřili. Doufám, že jsem jejich důvěru nezklamal. Bez jejich tehdejší podpory bych v medicíně nikdy nic nevytvořil.

MUDr. Jan Voda, Oklahoma City, USA

Aktuality z Ministerstva zdravotnictví

Přestože do zahájení nového modelu fungování letecké zdravotnické záchranné služby zbývá ještě více než rok a půl, práce na přípravě vypsání tendru finišují. Důvodem je snaha vysoutěžit jednotlivé provozovatele v dostatečném předstihu, abychom se vyhnuli problémům, které provázely předchozí tendr. Podle koncepce schválené vládou nevznikne státní podnik, ale deset stanovišť bude provozováno kombinovaným způsobem, podobně jako v současnosti. Tento systém je plně funkční, problémem je omezený příslib obou silových rezortů k provozování této služby. Ten má dopad takový, že armáda i vnitro budou provozovat každý pouze jediné stanoviště a zbývajících osm bude tendrováno soukromými subjekty. Do konce roku 2019 by měly být vybráni maximálně čtyři provozovatelé, kteří by měli společně s AČR a Policií ČR pokrýt celé území naší republiky s výjimkou některých příhraničních oblastí a částí Karlovarského a Zlínského kraje.

Podobně se blíží k závěru práce nad urgentními příjmy. Přípravovaný Věstník bude definovat příjmy dvojího typu: velké, tedy ty, které budou u fakultních a některých krajských nemocnic a malé na úrovni okresů. Přepokládá se 14–15 urgentních příjmů pro dospělé a jeden pro děti ve FN Motol. Malých bude přibližně tolik, co okresů. Pojišťovny odmítly úhradu prostřednictvím požadovaných 5 kódů a preferují v prvotní etapě paušál. Ten stanovily v současnosti na 20 milionů Kč pro velké urgency a na 3 miliony Kč pro urgency malé. Kromě toho by měly pokrývat od příštího roku LPS ve formě mzdových nákladů, které budou poskytnuty provozovatelům LPS splňujícím deklarované požadavky také ve formě příspěvku.

K cíli se rovněž blíží dohodovací řízení v jednotlivých segmentech. Reálnou se jeví dohoda v segmentu nemocničním, ale do ukončení jednání nemá smysl jednotlivé parametry popisovat.

V oblasti investic příliš pozitivní zprávy nepřicházejí. Původní zmapování podfinancování rezortu zdravotnictví dosahovalo až 70 miliard Kč. To ovšem nebralo v potaz dramatické zdražení stavebních prací v posledních letech. Bohužel v tuto chvíli nejsou pokryty ani vládou schválené strategické investice, včetně „Nového Bednova pavilonu“ ve FN Hradec Králové.

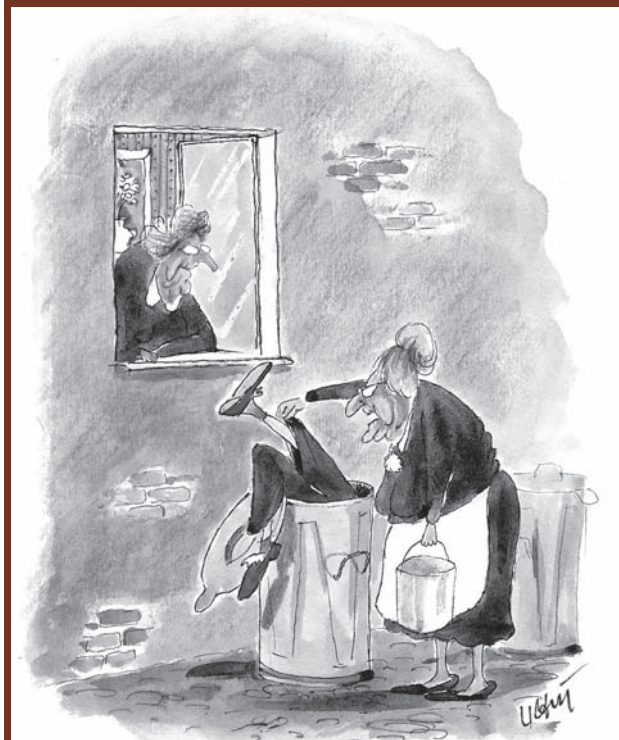
Nárůst z původně alokovaných 10 miliard na všechny tyto strategické investice až někam k 14–15 miliardám Kč je pro Ministerstvo financí limitujícím faktorem.

V letošním roce se rovněž předpokládá neochota rezortu dramaticky zvyšovat platové tarify. Události posledních let, kdy plošně zvyšování tarifů o deset procent, vedlo k snížení rentability a přivedlo řadu zdravotnických zařízení do červených čísel případně „pouze“ zastavilo jakýkoliv rozvoj, se už ve letošním roce nemůže opakovat. Přestože pojišťovny mají vrchovatě naplněny veškeré rezervní fondy, po létech tlustých přicházejí vždy léta hubená a v tuto chvíli již existuje řada signálů, že právě léta 2020 a 2021 budou kritická.

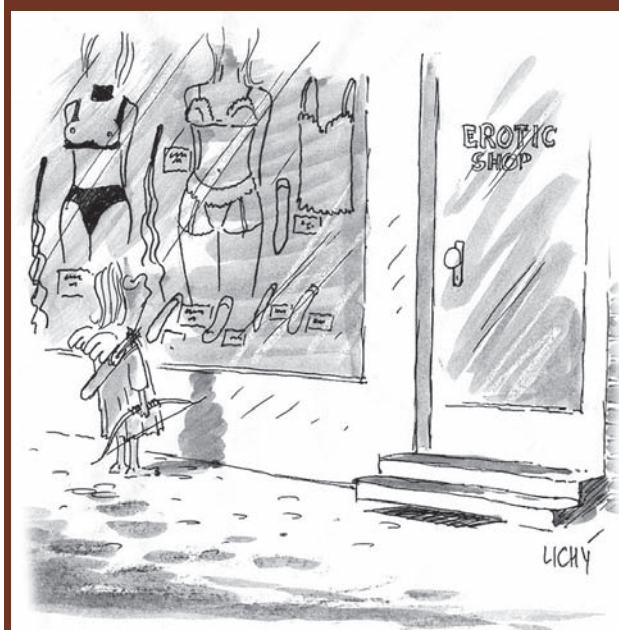
Přes tyto nepřilíživě pozitivní ekonomické zprávy je možno popřát všem klidnou dovolenou a načerpání nových sil do druhé poloviny roku 2019.

R. Prymula

HUMOR LÉČÍ...

CO TY LIDI DNESKA NEVYHODĚJ, PANI... TAKOVÝ
KRAŠNÝ BOTY!

autor Lubomír Lichý
www.lichy-kresby.cz

Zdravotnické vzdělávání v Hradci Králové

2. STŘEDNÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA A VYŠŠÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA V HRADCI KRÁLOVÉ

OŠETŘOVATELSKÉ ŠKOLSTVÍ V LETECH 1945 AŽ 1948

Poválečné zdravotnictví se potýkalo s celou řadou problémů. Nedostatek školených ošetřovatelek pomáhal zmírnit ČSČK. Probíhala také řada krátkodobých kurzů věnujících se zdravotní péči, do praxe se vracely řádové sestry. Počet ošetřovatelských škol, které byly státní, se postupně zvyšoval. V roce 1948 existovalo na území Československé republiky celkem 41 ošetřovatelských škol. Vyšší ošetřovatelská škola Československého Červeného kříže v Praze školila diplomované sestry pro vedoucí místa a zajišťovala další možnost vyššího vzdělání sester.

Budova bývalé reálky v Komenského ulici, poč. 20. století, Sběrka MVČ

Zadní trakt budovy se školní kaplí, první čtvrtina 20. století, Sběrka MVČ

REFORMA OŠETŘOVATELSKÉHO VZDĚLÁNÍ

Po vydání „Zákona o základní úpravě jednotného školství“ (č. 95/1948 Sb.) došlo k vytvoření jednotného systému obecného a odborného vzdělávání. Ošetřovatelské školy byly zařazeny do systému vyšších odborných škol jako vyšší školy sociálně zdravotní a byly řízeny ministerstvem školství. Byly

Současná budova školy, zadní trakt s původní kaplí, foto M. Beneš

sloučeny s rodinnými a sociálními školami. Přejmenovaly se na střední zdravotnické školy, které připravovaly všechny kategorie středního zdravotnického personálu. Výuka trvala 4 roky, ke studiu byly přijímány uchazečky s ukončenou povinnou školní docházkou. Výuka obsahovala předměty odborné a všeobecně vzdělávací.

SITUACE V HRADCI KRÁLOVÉ

Do 31. 3. 1949 fungovala hradecká ošetřovatelská škola jako řádová, od 1. 4. 1949 byla zestátněna. Představená ošetřovatelské školy předala správu školy pověřené správce ústavu – diplomované sestře. Posledních pět řádových sester složilo závěrečné zkoušky v červnu 1950, a to již na škole civilní. Z nemocnice byly poslední řádové sestry odsunuty 14. července 1955.

Od 1. září 1949 přebrala tradici ošetřovatelské školy **Vyšší sociálně zdravotní škola v Hradci Králové**, která vznikla sloučením školy pro ženskou povolání a ošetřovatelské školy a nabízela ve čtyřletém studiu dva obory: ošetřovatelka (později zdravotní sestra) a zdravotnická pracovníce. Od září 1950 byl počet studijních oborů zvýšen na pět: obor ošetřovatelka (později zdravotní sestra) a zdravotnická pracovníce, dětská sestra, porodní asistentka, zdravotní laborant. Studium mohlo být ukončeno diplomovou zkouškou bez všeobecně vzdělávacích předmětů nebo maturitní zkouškou. V následujících letech prošla škola celou řadou organizačních změn.

PŘESUN DO BUDOVY V KOMENSKÉHO ULICI

V roce 1951 našla škola nové sídlo v Komenského ulici čp. 234. Tato budova byla postavena v letech 1871 až 1874 podle návrhu architekta Karla Webera. Byla určena pro žáky a studenty chlapecké Vyšší školy reálné (později reálky poté Státního reálného gymnázia)). Třípodlažní budova vyrostla na místě vojenského skladiště a byla první královéhradeckou veřejnou stavbou ve stylu historizující architektury. V budově se nacházely učebny, ředitelský byt, kaple, tělocvična a botanická zahrada.

Budoucí porodní asistentky při praxi v hradecké nemocnici, poč. 50. let 20. století, Sběrka MVC

vyšší škola výživy (vyšší škola pro společné stravování)

V letech 1948 až 1954, resp. pravděpodobně až od školního roku 1952/53 fungovala *Vyšší škola výživy* jako integrální součást Vyšší sociálně zdravotní školy. K vyučovacím předmětům patřila: biologie, biochemie, organická chemie, tělověda, fyziologie výživy, nauka o potravinách, mikrobiologie a hygiena atd. Poslední absolventky maturovaly ve školním roce 1953/54. Bohužel podrobnější zmapování jejího fungování ztěžuje nedostatek archivních pramenů.

MIMOŘÁDNÉ FORMY STUDIA

Škola nabízela již od školního roku 1949/50 šestměsíční přípravky pro pomocné dětské sestry a pro pomocné zdravotní sestry, dvanáctiměsíční přípravku pro pomocné sociálně zdravotní pracovníce. V polovině padesátých let bylo při škole zřízeno dvouleté studium absolventů jedenáctiletých vzdělávacích škol (ABI kurzy zdravotních laborantek, dětských sester, zdravotních sester). Od roku 1954 byly při škole zřízeny tzv. doškolovací kurzy pro obory zdravotní sestra, dětská sestra, zdravotní laborant, zubní laborant, lékárenský laborant, rentgenový laborant a rehabilitační pracovníce.

škola v průběhu padesátých let

Z důvodů stálého nedostatku středního zdravotnického personálu byla délka studia na zdravotnických školách

zkrácena na tříleté, zakončené maturitou. V roce 1953 převzalo zdravotnické školy do své správy ministerstvo zdravotnictví a zařadilo je do ústavů národního zdraví. Vládním nařízením č. 80/1955 Sb. se studium zdravotnických škol opět prodloužilo na čtyři roky a bylo zakončené maturitou. Škola nabízela následující obory studia: zdravotní sestra, dětská sestra a zdravotnický laborant. V průběhu padesátých let byly zrušeny dva obory studia zdravotnická pracovníce (1952) a porodní asistentka (1955).

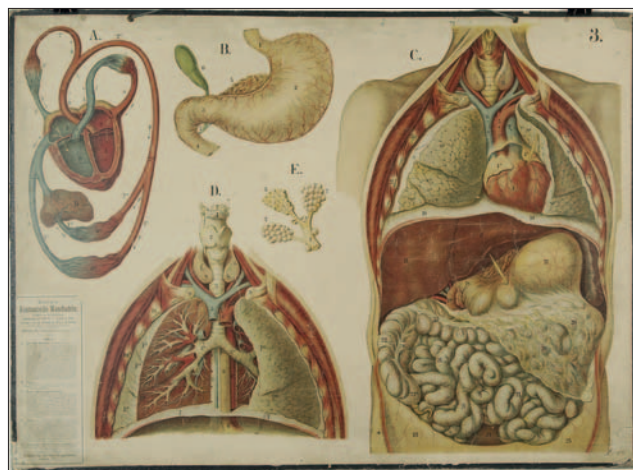
Odznak porodních asistentek, poč. 50. let 20. století, Sběrka MVC

DALŠÍ VÝVOJ ŠKOLY

V průběhu šedesátých a sedmdesátých let 20. století se formovaly další studijní obory, a to buď ve formě dvouletých pomaturitních, nebo čtyřletých studijních oborů: rentgenový laborant (1960, dnes radiologický laborant), zubní laborant (1962), farmaceutický laborant (1973). Při Střední zdravotnické škole byla v těchto letech také přechodně zřízena dvouletá zdravotnická škola bez maturitní zkoušky určená pro studium tzv. nižších zdravotnických pracovníků: pro obor ošetřovatelka a obor pěstounka. V osmdesátých letech nabízel škola sedm oborů v rámci čtyřletého studia: zdravotní /všeobecná/ sestra, dětská sestra, zdravotní laborant, zubní laborant /technik/ a rehabilitační pracovník. V rámci dvouletého pomaturitního studia obory: rehabilitační pracovník a radiologický pracovník /asistent/. V roce 1993 nahradil nový tříletý obor fyzioterapeut dosavadního rehabilitačního pracovníka. V následujícím školním roce byla škola zařazena do projektu s vyšším odborným studiem oboru diplomovaný fyzioterapeut. Změny v oblasti studijních oborů provázely školu i nadále.

střední zdravotnická škola a vyšší zdravotnická škola v Hradci Králové

Odborným zázemím byla pro školu vždy především královéhradecká Fakultní nemocnice a Lékařská fakulta, ale

Školní obraz z cyklu Anatomické obrazy – Zaživá a dýchací ústrojí, oběh srdce, 2. pol. 19. stol., Sběrka NPMKJAK

i další zdravotnické instituce. Nárůst studijních oborů a zvyšování počtu studujících a z toho vyplývající nedostatek učeben byl řešen i využíváním náhradních prostor mimo budovu školy. Od 1. 9. 1996 byla škola zařazena do sítě škol Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR s účinností od 1. 11. téhož roku jako **Střední zdravotnická škola a Vyšší zdravotnická škola v Hradci Králové**. Proběhla také rekonstrukce budovy školy. V roce 2004 byla ke škole připojena jako odloučené pracoviště Střední zdravotnická škola v Novém Bydžově. Ve školním roce 2017/18 nabídla střední škola (kapacita 670 studujících) v denním studiu obory: asistent zubního technika, laboratorní asistent, zdravotnický asistent a zdravotnické lyceum. Vyšší odborná škola (kapacita 322 studujících) umožnila studium oborů: diplomovaná všeobecná sestra (denní i kombinované studium), diplomovaný zdravotní laborant, diplomovaný farmaceutický asistent a diplomovaný zubní technik. Součástí školy je domov mládeže a jídelna (v budově bývalé Ošetřovatelské školy). Střední zdravotnická škola a Vyšší zdravotnická škola v Hradci Králové v současné době nabízí studujícím řadu nadstandardních vzdělávacích, výchovných a vol-

nočasových aktivit a zapojuje se úspěšně do celé řady projektů.

*PhDr. Pavla Koritenská
Muzeum východních Čech v Hradci Králové
Historické fotografie: Sběrka MvČ, Foto: Miroslav Beneš*

Použitá literatura a prameny:

Koritenská, Pavla. *Cesta dívek za vzděláním*. Hradec Králové: Muzeum východních Čech, 2013. ISBN 978-80-85031-94-2

Kutnohorská, Jana. *Historie ošetřovatelství*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3224-4

Ptáček, Josef. Vyšší škola výživy – Škola pro společné stravování v Hradci Králové (1948–1954). *Scan*, 2001, roč. XI, č. 4, s. 18.

Ptáček, Josef a kolektiv. *Střední zdravotnická škola a Vyšší zdravotnická škola v Hradci Králové (1949–1999)*. Sborník příspěvků k 50. výročí založení. Dobruška: Expedice F. L. Věka, 1999.

SOKA Hradec Králové, fond Ošetřovatelská škola Šedých sester III. řádu sv. Františka Hradec Králové 1935–1949 (1952)

Robert Křesťan a Druhá tráva

V pondělí 15. dubna 2019 jsme si mohli užít krásný jarní večer. Ve „Velké“ posluchárně naši LF zahrál a zazpíval Robert Křesťan s Druhou trávou, kteří již léta patří mezi špičku české hudební scény.

Druhá tráva je česká bluegrassová skupina, kterou založili v roce 1991 textař, zpěvák a kytarista Robert Křesťan a banjista Luboš Malina.

Křesťanovy Písňe jako Panenka nebo Podoběnství o náramcích dávno zlidověly. Zpěvák má v repertoáru řadu písniček od Boba Dylana a i tyto písňe s jeho texty zazněly během koncertu.

Celý večer byl nabitý neskutečnou energií, kterou kapela přenesla na vděčné posluchače.

S. Plíšek

FILHARMONIE HRADEC KRÁLOVÉ

Vážení čtenáři časopisu SCAN,

41. koncertní sezóna Filharmonie Hradec Králové je minulostí. Vzhledem k datu vydání tohoto čísla si přece jen dovoluji upozornit na některé koncerty FHK, které se uskuteční v době letních měsíců a zmíním se o přípravě 42. koncertní sezóny FHK. A co je nového ve Filharmonii Hradec Králové?

Nový švýcarský šéfdirigent Kaspar Zehnder se již pevně ujal šéfdirigentské taktovky. Nastudoval několik velmi zajímavých koncertů. A úspěch se dostavil velmi rychle. Výmluvně to popisuje hudební portál KlasikaPlus.cz (<https://www.klasikaplus.cz/reflexe-2/itemlist/tag/kaspar%20zehnder>). A není určitě náhodou, že se Filharmonie Hradec Králové letos v létě vydá právě do Švýcarska na prestižní Murten Classics festival.

Nové MISTROVSKÉ VARHANY jsou už prověřeny v běžném koncertním provozu. Vše se podařilo doladit a dokončit, takže teď se dá opravdu říci, že kromě varhanního těla mají už i svou duši. V koncertní sezóně 2019/2020 tak proto přibude nová abonentní řada „stříbrná“, což je právě varhanní cyklus.

Filharmonie nabízí v Hradci Králové do konce roku řadu zajímavých koncertů a scénických představení. Abonentní předplatné obsahuje celkem 6 koncertních řad. Ryze klasická hudba je zastoupena „velkým symfonickým cyklem“ (bílá řada) a „malým symfonickým cyklem“ (žlutá řada). „Mezi proudy“ je název „modré řady“ – „kinovarhanní“ svět, Janek Ledecký s FHK, Warhol&Unerground, Malina Brothers společně s FHK. Opereta a muzikál jsou soustředěny v „zelené

Foto Patrick Marek

řadě“. „Sobotní koncerty pro celou rodinu“ je název pro „oranžovou řadu“ – „Za největším hudebním nástrojem – na varhany od Bacha po Vlacha“, „Hradecké tajnosti a „Filharmonie plná mládí“ jsou tituly jednotlivých představení oranžové řady.

Kromě toho je také připravena řada mimořádných koncertů.

Na podzim se uskuteční také již jubilejní 15. ročník festivalu Hudební fó-

rum Hradec Králové. Všechny koncerty festivalu jsou opět přenášeny v přímém přenosu Českým rozhlasem Vltava. To je známkou vysoké umělecké úrovně festivalu.

HRADECKÝ MEMORIÁL jde již do svého 3. ročníku. Projekt má významný duchovní a společenský přesah stručně charakterizovaný ve svém sloganu „Nepromlčeno – moderní historie hudbou, slovem a obrazem“. Festival probíhá průběžně po celý rok. Letošní ročník 2019 je samozřejmě ve znamení oslav 30. výročí „Sametové revoluce“. Na podzim se tak můžeme těšit v sále FHK na „Symfonický koncert k výročí 17. listopadu“, představení „David Koller Acoustic“, představení Divadla Semafor, výstavu ve foyer FHK aj. Bližší informace o tomto festivalu a jednotlivých akcích můžete najít na www.hradeckymemorial.cz.

Prodej abonmá (předplatného) na 42. sezónu Filharmonie Hradec Králové – 2020/2021 probíhá od 2. května do 27. června 2019.

Celou programovou brožuru je možné si stáhnout na: https://www.fhk.cz/common/cms_files/FHK_Brozura_42s_2019_2020.pdf

Vstupenky na koncerty je možné zakoupit průběžně tak, jak jsou do předprodeje zařazeny. Prodej probíhá přes portál www.hkpoint.cz. Jakékoliv informace je možné také získat na níže uvedených kontaktech.

Filharmonie Hradec Králové o.p.s.
Eliščino nábřeží 777, 500 03 Hradec Králové,
tel.: 495 211 375, 495 211 491, 495 221 901
e-mail: fhk@fhk.cz, www.fhk.cz

Mnoho krásných chvil s hudbou Vám přeje

Ing. Luboš Janhuba
předseda správní rady Filharmonie Hradec Králové

MIMOŘÁDNÉ KONCERTY FILHARMONIE HRADEC KRÁLOVÉ

Letní koncert

Čtvrtek 27. 6. 2019 19:30 hod., sál FHK

Mimořádný absolventský koncert**Felix Mendelssohn Bartholdy** – Hebridy, koncertní předehra č. 2**Carl Reinecke** – Flétnový koncert D dur**Johannes Brahms** – Houslový koncert D dur**Xin Zhao** – flétna, **Elias Nyman** – housle**Filharmonie Hradec Králové, Marc Kissoczy** – dirigent**Absolventský koncert Konzervatoře Pardubice**

Středa 4. 9. 2019 19:30 hod., sál FHK

Mimořádný absolventský koncert**Camille Saint-Saëns** – Violoncellový koncert č. 1 a moll**Camille Saint-Saëns** – Samson a Dalila, árie Dalily – „Mon coeur s'ouvre à ta voix“**Georges Bizet** – Carmen, Seguidilla – „Pres des ramparts de Seville“**Georges Bizet** – Carmen, Habanera – „L'amour est un oiseau rebelle“**Bedřich Smetana** – Prodaná nevěsta árie Mařenky – „Och, jaký žal!“**Antonín Dvořák** – Armida, árie Armidy – „Za štíhlou gazelou“**Jacques Offenbach** – Hoffmannovy povídky, Entr'acte a barkarola – „Belle nuit, o nuit d'amour“**Sergej Vasiljevič Rachmaninov** – Klavírní koncert č. 3 d moll**Filip Rufer** – violoncello, **Inka Kořínková** – mezzosoprán, **Marie Novotná** – soprán, **Vsevolod Tokmakov** – klavír**Filharmonie Hradec Králové, Tomáš Židek** – dirigent**Kytice**

Středa 11. 9. 2019 19:00 hod., sál FHK

Mimořádný koncert**Ondřej Brousek** – Kytice**Komorní balet Praha, Petr Zuska** – scénář, choreografie a režie**Filharmonie Hradec Králové, Jan Kučera** – dirigent

Výroční ceny města Hradec Králové se udělovaly v budově kampusu UK

Slavnostní předávání Výročních cen města Hradec Králové se uskutečnilo 1. května v prostorách Výukového a výzkumného centra Univerzity Karlovy v Hradci Králové ve Zborovské ulici, které je první budovou budoucího společného kampusu Lékařské fakulty a Farmaceutické fakulty v Hradci Králové.

Laureátem ceny dr. Františka Ulricha se letos stal Vojmír Srdečný, který celý svůj život věnoval pedagogické činnosti a rozvoji sportu pro hendikepované. Cenou Primus inter pares město ocenilo houslového virtuosa a hradeckého rodáka Jaroslava Svěceného, Událostí roku 2018 se podle hlasování veřejnosti stalo odhalení památníku Jana Gayera z loňského června.

Město Hradec Králové udílí výroční ceny osobnostem žijícím a působícím v krajském městě již od roku 1993. Ceny, kterých je celkem šest, jsou udělovány na základě návrhů občanů a institucí, jejich udělování posuzují odborné komise a finálně je schvalují zastupitelé města. Jako první byla vyhlášena událost roku, ocenění za výjimečný čin, investici, projekt, stavbu, výjimečnou událost či akci v uplynulém roce

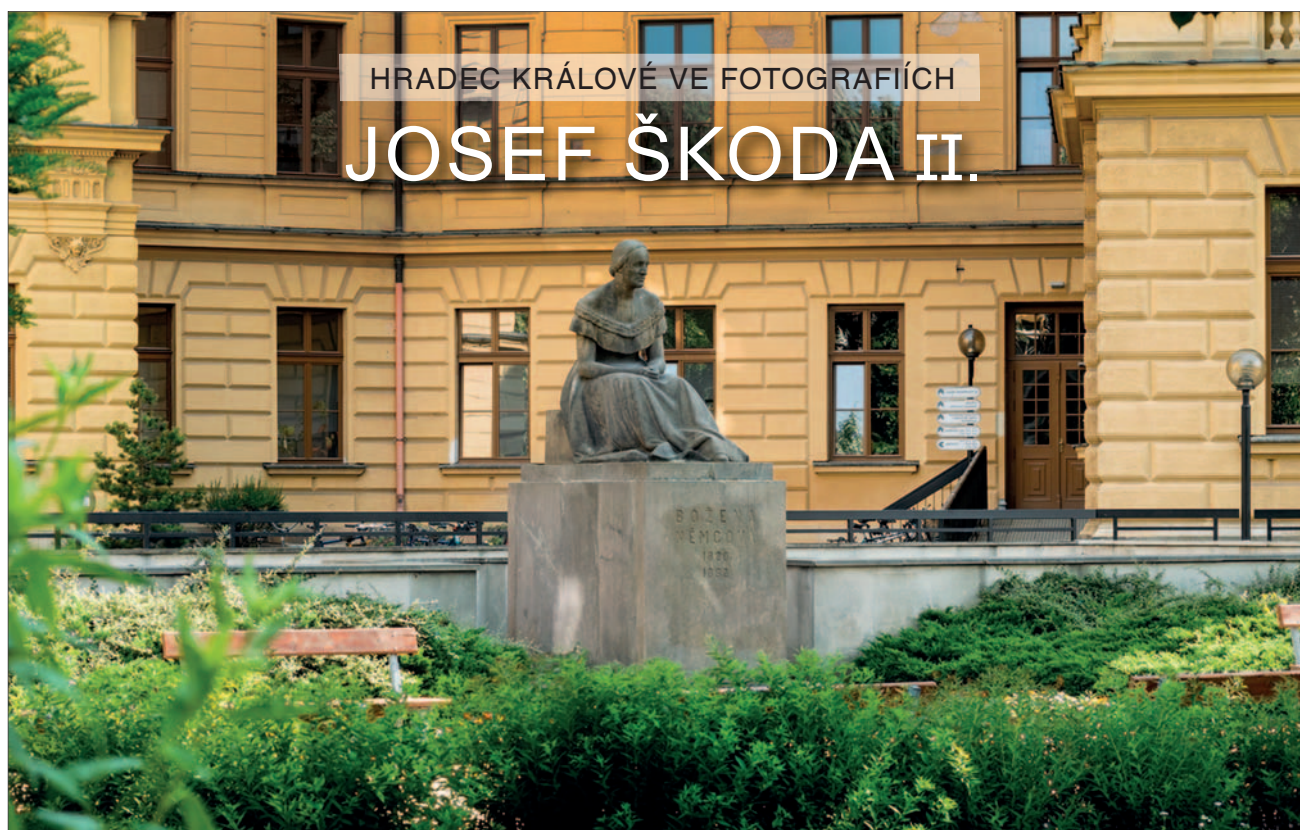

přínosnou pro město a kvalitu života jeho obyvatel. Událostí roku 2018 v Hradci Králové se stalo odhalení památníku Jana Gayera a padlých legionářů z první světové války.

Cenu primátora za studentskou tvůrčí práci 2018 si odnesl Denis Šefara, student Univerzity Hradec Králové, za prohlubování spolupráce s praxí v oblasti informačního a znalostního managementu. Nominovaní studenti, kteří se nestali laureáty ceny, obdrželi od vedení města pamětní medaili Hradce

Králové. Výroční cenu v oblasti sportu s názvem Hradecká sportovní cena získala tenistka Kateřina Siniaková. V loňském roce se stala dvojnásobnou vítězkou Grand Slamu a byla zároveň i členkou českého ženského tenisového týmu, který získal prestižní Fed Cup. Za významné počiny na poli kulturním získal výroční cenu s názvem Hradecká múza žákovský smyčcový orchestr při ZUŠ Střezina Hradec Králové Smiling String Orchestra. V roce 2018 orchestr dosáhl absolutního vítězství v národním kole celostátní soutěže Základních uměleckých škol ve hře smyčcových souborů a orchestrů.

-red-

Plastika Boženy Němcové, 1941, osazena 1950

Období druhé světové války znamenalo pro činnost Josefa Škody velký zlom. Zakázky na monumentální práce byly téměř přerušeny. Ještě před vypuknutím války zhotovil památník padlých legionářů 4. pěšího pluku Prokopa Velikého v Hradci Králové s pamětní deskou poručíka Jana Gayera. Pomník byl vystaven v roce 1937 na křižovatce ulic Divišova a Československé armády, bohužel již o tři roky později byl zničen nacisty. 10. června 2018 byl památník z iniciativy Československé obce legionářské a za přispění města Hradec Králové a Ministerstva obrany České republiky znovu obnoven. Architektonický návrh pomníku připravil ateliér HUDAK, bronzovou sochu vytvořila Paulína Skavova z Dolních Novosedel podle původního modelu a historických fotografií, stavební realizaci pomníku a odlití sochy a reliéfu pak provedla umělecká slévárna HVH z Dolní Kalné.

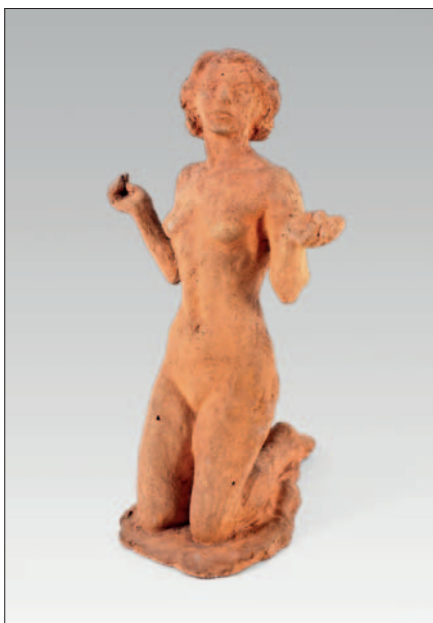
Během válečných let vytvořil Škoda plastiku Boženy Němcové, zakázku sochař získal v roce 1941. Ta měla původně nahradit sochu prvního prezidenta republiky Tomáše Garrigue Masaryka, která stála na Husově (nyní Masarykově) náměstí. Za okupace v roce 1941 byl „Prezident Osvoboditel“ odstraněn a počítalo se, že ho nahradí právě Božena Němcová. Po válce byla ale socha prvního prezidenta za přispění Josefa Škody znovu odlita a vrátila se na své původní místo. Slavnostní znovuožhalení se konalo 28. října 1947. Pro sochu Boženy Němcové se tedy hledalo jiné umístění. Sedící postava spisovatelky v dobovém oděvu zachycuje spíše civilní polohu této osobnosti, která je často spojována s emancipačními myšlenkami a svůj život neprožila příliš šťastně. Osazena byla až v roce 1950 na Pospíšilově třídě před nynějším gymnáziem, které nese její jméno.

V období druhé světové války se Josef Škoda uchýlil do svého ateliéru a věnoval se komorní plastice. Vrátil se zpět k dřívějšímu školení u Jana Štursy, ze kterého si bere ponaučení a vytváří vlastní způsob stylizace a zachycení pohybu k poetickému ztvárnění ženy a oslavy ženství. Vytvořil nespočet studií ženského těla v různých pozicích a pohybu. „*Nahé štíhlé ženské tělo, nahlížené v průběhu či výsledku tanečního pohybu, se sochaři stává nositelem jeho vlastního citového sdělení.*“ (Zemková Michaela, Václav, Bohumil a Josef Škodovi, In: Dvacet let Společnosti ochránců památek ve východních Čechách 1990–2010, Hradec Králové 2010, s. 62) Jmenujme například sedící sochu „Neklid“ nebo stojící „Ráno“ z roku 1940, která je v bronzové variantě uložena v Galerii moderního umění v Hradci Králové. Za posledně jmenovanou a dvě plakety „Budovatelům univerzity“ a „Sv. Jirí“ získal Velkou cenu na mezinárodní medailérské výstavě v Paříži, která se konala v září 1949. O jejím udělení se bohužel již nedozvěděl.

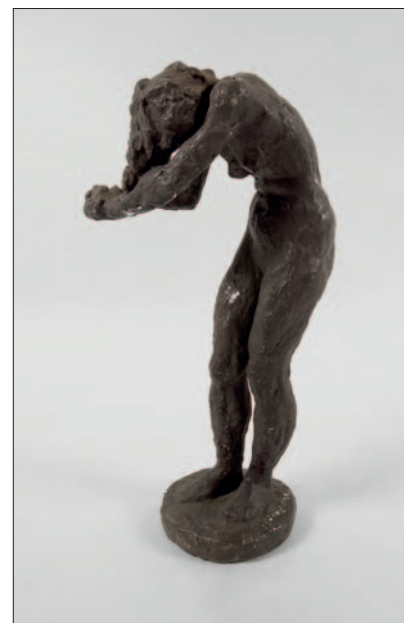
K monumentální plastice se opět vrátil až po skončení druhé světové války, kdy se mu otevřely nové možnosti, které s radostí přijal. Nastoupila nová doba budovatelských snah a s tím souvisela i zadání, která se Josef Škoda snažil naplnit. Doufal v rozkvět monumentální tvorby stejně jako před válkou. „*Má možnost uplatnění v monumentální plastice velkých rozměrů, může jako vítěz v soutěžích prokázat své výtvarné schopnosti a uměleckou zralost a převzít úkoly, hodné sebou jistého umělce, přesahujícího rámec kraje.*“ (Katalog výstavy Dílo Josefa Škody, Hradec Králové 1951, s. 11) Zpracovává aktuální náměty, ke kterým patří velká socha „Kováč“, představující dělníka

Sádrový model legionáře, 1937

Studie klečícího aktu, 40. léta 20. století

Studie ženy v předklonu, 40. léta 20. století

nesoucího kladivo přes rameno pro Závody Vítězného února v Hradci Králové-Kuklenách, nebo budovatelská plastika dvou mladých kráčejších lidí s názvem „Vpřed“, model byl určen k výzdobě města Hradce Králové k 9. sjezdu KSČ. K jeho posledním pracím patří socha „Nosič“, muže nesoucího pytel přes rameno.

Josef Škoda zemřel náhle a předčasně. Uklouzl na mokré trávě a zlomil si holenní kost. Následná embolie ukončila život umělce, který měl ještě plno sil a tvůrčích nápadů, umělce, jehož dílo provází návštěvníka Hradce Králové téměř na každém kroku.

Použitá literatura:

- Katalog výstavy Dílo Josefa Škody, Hradec Králové 1951
- Katalog výstavy Josef Škoda – drobné plastiky a kresby k 80. výročí narození, Hradec Králové, 1981
- Katalog výstavy Josef Škoda, Moravská Ostrava 1944
- Zemková Michaela, Václav, Bohumil a Josef Škodovi, Dvacet let Společnosti ochránců památek ve východních Čechách 1990–2010, Hradec Králové 2010, s. 54–64.

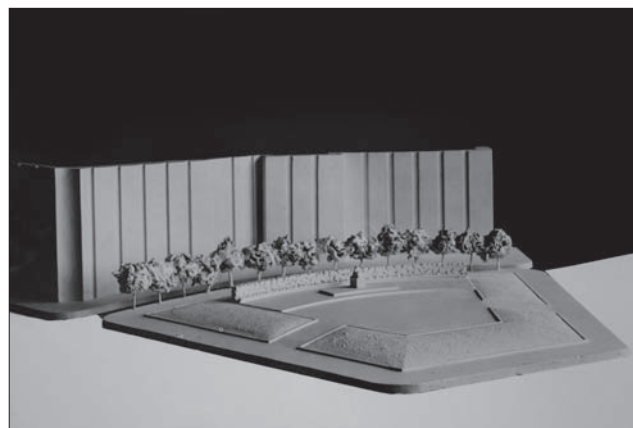
*PhDr. Markéta Pražáková, Muzeum východních Čech
Foto: Archiv Muzea východních Čech
Miroslav Beneš, Muzeum východních Čech*

Socha „Ráno“, 1940

Památník padlých legionářů 4. pěšího pluku Prokopa Velikého, stav po znovuoobnovení, 2018

Fotografie modelu Masarykova náměstí se sochou Boženy Němcové, po 1945

Zpráva o pobytu na Mayo Clinic

Bratři Mayové

V průběhu léta a začátkem podzimu minulého roku jsem měl možnost, spolu se svými kolegy a studenty Lékařské fakulty, navštívit v rámci výzkumné stáže Mayo Clinic v Rochestru ve státě Minnesota v USA. Tento projekt, který je

Mayo a Gonda building

podporován královéhradeckou lékařskou fakultou a Fakultní nemocnicí je ze strany Mayo Clinic zastřešen osobou profesora Zelalema Temesgena. Díky zmíněné spolupráci navštívilo tuto světově známou zdravotnickou organizaci v průběhu let více než 140 studentů pregraduálního a doktorského studia z Hradce Králové.

Dovolte mi v krátkosti vzpomenout na tuto stáž, která byla z mnoha pohledů mimořádná.

Když jsem na počátku července přistával na malé letišti v Rochestru, které bylo zasazené do širokých kukuřičných lánů, tak jsem nejprve lehce pochyboval, že vstupuju do jednoho z center světové medicíny. Nicméně již v malé letištní hale a dále při cestě do samotného downtownu si uvědomujete, že toto stotisícové město amerického středozápadu je významně ovlivněno odkazem bratrů Williama a Charlese Maya. Centru města dominuje kampus Mayo Clinic s nepřehlédnutelnými dominantami Mayo a Gonda building.

Gonda building

Vstup pro pacienty

Ocenění Mayo Clinic

V blízkosti tohoto komplexu se dále nachází Saint Marys Hospital. Musím přiznat, že samotný kontakt a každodenní život na Mayo Clinic je pro nezavěšeného pozorovatele něco mimořádného. Na jedné straně je vidět jaká péče je věnována každému jednotlivému pacientovi a na druhé straně jste konfrontováni se svými kolegy, kteří přijíždějí z celého světa, aby zde pod vedením zkušených supervizorů prováděli výzkum. Na každém kroku jsou vidět velké investice jak do samotné medicíny, tak i do vědy. Vše je na sebe navázáno a lékaři na všech úrovních se kromě své práce věnují také výzkumu. Být součástí tohoto dobře fungujícího celku, byť jen na krátkou dobu, byl velmi silný zážitek.

V rámci svého doktorského studia se věnuji urologickým komplikacím léčby gynekologických malignit. Mým mentorem byl onkogynekolog profesor Andrea Mariani. Stal jsem se součástí skupiny, která se specializuje na problematiku karcinomu endometria. První dvě třetiny stáže jsem pomáhal

dvěma italským kolegům. V tomto období jsem se snažil co možná nejlépe zorientovat v problematice organizace a přípravě klinických studií. Následně jsem začal se sběrem dat pro rozsáhlou multicentrickou retrospektivní studii pacientek operovaných pro karcinom endometria. V posledním měsíci jsem prováděl sběr dat pro vlastní studii. V současné době spolu s profesorem Marianim pracujeme na článku, který se věnuje tématu hypersenzitivní reakce na indocyninovou zeleň (ICG), která se používá pro detekci sentinelové uzliny u pacientek operovaných pro karcinom endometria. Kromě této vědecké práce jsem pravidelně navštěvoval odborné semináře místní urologické a gynekologické kliniky. Multioborových seminářů, kde se konzultovali pacienti s nádorovým onemocněním, se účastnil onkochirurg, klinický onkolog, radiolog, patolog a ošetřující lékař, který prezentoval daný případ. Celá diskuze byla živě přenášena do dalších center v USA. Personalizace medicíny je jedna ze základních myšlenek, se kterou se člověk setkává na každém kroku. Velký důraz je také kladen na výchovu a vzdělávání rezidentů. Do celoživotního vzdělávání je investováno v rámci celé Mayo Clinic velké úsilí, ale i finance.

Závěrem bych chtěl velmi poděkovat všem, jež se podílejí na organizaci tohoto projektu. Velký dík patří také Lékařské fakultě a Fakultní nemocnici za finanční podporu, bez které by tato stáž šla jen těžko uskutečnit. Možnost vycestovat mimo naši FN HK, nahlédnout do kuchyně centra světové medicíny a vědy, byla velmi obohacující, jak na úrovni profesní, tak i vědecké a jistě ji můžu všem vřele doporučit.

MUDr. Jiří Špaček
Urologická klinika, FN HK

Onkourologický kabinet

Školní obraz Mléko jako potravina, cyklus Výživa

Barvotisk, Sbírka MVČ v Hradci Králové. Autor předlohy: MUDr. Karel Driml (1891–1929) – český lékař, spisovatel a propagátor zdravého životního stylu. Jako zaměstnanec Ministerstva zdravotnictví se snažil vytvořit oddělení pro propagaci a zdravotní výchovu při Státním zdravotním ústavu. Nakladatel: Josef Unger v Brně. Toto nakladatelství vydávalo v meziválečném období mimo jiné také cyklus školních obrazů *Výživa*, který propagoval vhodnou stravu školní mládeže, instruktážní soubor *Příkládání obvazů* nebo propagační *Výstražné a lidově výchovné školní obrázky*.

PhDr. Pavla Koritenská, MVČ v Hradci Králové

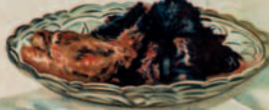
MLEKO JAKO POTRAVINA

MLÉKO NENÍ POUZE OSVĚŽUJÍCÍM NÁPOJEM, ALE JE TĚŽ VÝŽIVNOU POTRAVINOU.
PŮL LITRU MLÉKA OBSAHUJE V SOBĚ ASI TOLIK VÝŽIVNÝCH LÁTEK
JAKO OZNAČENÉ MNOŽSTVÍ TĚCHTO JEDNOTLIVÝCH POTRAVIN.

RÝŽE 150 gr.

MARMELÁDA 150 gr.

ČERSTVÉ
MÁSLO 42 gr.

SLANINA 50 gr.

ČOKOLÁDA 85 gr.

KAPR 200 gr.

PŠENIČNÝ
HLĚB BÍLÝ
125 gr.

BRAMBORY 400 gr.

ZELENÝ
HRÁŠEK
500 gr.

ČOČKA
150 gr.

KAKAOVÝ PRÁŠEK 85 gr.

VČELÍ
MED
100 gr.

SÝR
100 gr.

JÁTERNICE
75
gr.

SUŠENÉ
ŠVESTKY
150 gr.

VEPŘOVÉ
MASO TUČNÉ
100 gr.

VÍCE MLÉKA!

ZELÍ
V HLÁVCE
1500 gr.

HOVĚZÍ MASO LIBOVÉ 250 gr.

VEJCE
200 gr.

JABLKA
750 gr.

KVĚTÁK
1250 gr.

Foto Aleš Ryška – Guggenheimovo museum v baskickém Bilbau bylo navrženo světoznámým americkým architektem Frankem Gehrym a otevřeno v roce 1997. Fotografie byla pořízena během pobytu autora na 30. Evropském kongresu patologie, který se konal v Bilbau v září 2018. Technika: Digitální zrcadlovka Nikon D7200, objektiv Tokina 11–16/2.8, expozice 1:100, clona F5, čas pořízení 7:26 ráno. Foceno do formátu NEF (raw formát - tedy digitální obdoba filmového negativu), který umožňuje zachycení více detailů zejména v expozičně složitějších situacích (např. velké rozdíly mezi světlem a stínem). Snímek vyvolán v programu Capture One Pro 11.